

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת ויחי | תשפ"ו

"מאה שנה עוברים מהר"ר..

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל
בהגיעו לגיל מאה.

שְׁנֵי חַיֵּי שְׁבַע שָׁנִים וָאַרְבָּעִים וּמֵאָה שָׁנָה (מב)

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, האריך ימים בצלילות ובריאות. כאשר התאספו בביתו התלמידים, ביום שהגיע לגיל מאה, כ"ז אלול תש"ע. הוא אמר "מאה שנה עוברים מהר.. לא כפי שנוטים לחשוב. עבודת האדם בעולמו היא לשעבד את כל גופו להקב"ה.. ואז החל לבכות ואמר בקול נרגש - הקב"ה ברחמיו נתן לי בפקדון את גופי כבר מאה שנה, אם הייתי יודע שאגיע לגיל זה הייתי מנצל את חיי יותר, ובכל זאת אני יכול לומר היום שכל מה שיש לי, נתתי להקב"ה שיהיה בשלימות... והקב"ה גמל עימי חסד ונתן לי שנים ארוכות. עשר שנים קודם לכן, ביום שמלאו לו תשעים שנה תלמידו הרה"ג רבי מאיר פרייזלר בירך את רבינו במזל טוב. הוא הפתיע אותו כששאלו, למה אתה מברך אותי, הלא לכאורה זהו יום עצוב עבורי שהרי אתה מזכיר לי שנשאר לי פחות ימים עד אריכות ימים ושנותי? אולם המשיך ואמר: האמת שאני שמח, כי כאשר אני בוחן את העבר אני רואה שבס"ד השתדלתי לקיים את תפקידי, אם כן יכול אני לומר ב"ה כבר עברו תשעים שנה מחיי ואני ממשיך לעשות רצוני יתברך בנאמנות.

(מתוך הספר מגדלתו ומרוממתו)

פעם כשראה התנהגות לא טובה בין שני בחורים בשיעור, חיך אליהם, ולא הוכיחם כלל, אלא רק סיפר סיפור..

מִרְנָה הַגָּאֹן רַבִּי מִיכָל יְהוּדָה לִפְקוּבִיץ זצ"ל
אם אין מידות - אין תורה, ואין כלום

גדל ועם התורה ביחד, נעשה מהאויבים הגדולים ביותר של התורה והמצוות!... ושוב המשיך וסיים: "צריכים לדעת שמי שאין בו מידות טובות, אפילו שהוא למדן גדול, הוא מתעקם וכל תורתו נהיית עקומה".

הבית על תלמידיו באהבה ואמר

מספר תלמיד מקדמת דנא: היה זה ערב תענית אסתר תשי"ח, הישיבה היתה אז ממש "בתוך היער", העצים הגדולים הקיפו את שכונת 'זכרון מאיר', השיכונים מסביב טרם נבנו.

המשגיח לא היה אז בארץ, וכמה מהתלמידים ראו בכך שעה נכונה לעשות "מבצע פורים", ועשו רעש ומהומה, שקולם הגיע למרחקים.

רבינו מסר אז את השיעור הקבוע, בבית מחותנו רבי דוד קורלנסקי זצ"ל. כאשר שמע את הקולות עד הבית בו למדו, קם והגיע לישיבה. כמובן משראוהו התלמידים, השתתקו כולם וחיכו לראות את הגערה על מה שעשו.

רבינו עמד, הבית על תלמידיו באהבה ואמר, כי בעת שלמד השיעור ושמע את הקולות, כל כך כאב לו ונעשה לו חושך בעיניים.

לא עונשים, ולא כעס, אלא כאומר: "הכאבתם לי וציערתם אותי"! ודי היה בזה, לפני כל ה"גיבורים" חפז. לא היה צריך ליותר מכך, ו"שיעור" זה נשמר שנים רבות.

(מתוך החוברת 'רבינו הגדול אמרו')

הַאֲסָפָה וְאַנְיָהָ לָכֶם (מב)

פעם כשמרן הגאון הגדול רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, ראה התנהגות לא טובה בין שני בחורים מוכשרים בשיעור, חיך אליהם, ולא הוכיחם כלל, אלא רק סיפר סיפור: "בתקופה שלמדנו בישיבת חברון, היה בחור בעל כשרון עצום, למדן ומתמיד נורא. אותו בחור היה עושה מידי פעם 'משמר' ולומד כל הלילה בהתמדה גדולה. פעם אחת כשהתעייף קצת והשעה היתה מאוחרת מאד בלילה, עורר את עצמו בכך, שבכל נענוע עם הסטנדר היה דופק בכח עם ידו על הסטנדר. לאחר כחצי שעה נכנסה אשה המתגוררת בשכנות לישיבה, וביקשה להפסיק עם הדפיקות. הבחור עשה בידו תנועת ביטול והמשיך להרעיש. שבה האשה שוב והתחננה שיאפשר לה ולבני ביתה לישון בשעה 2 בלילה, אך הבחור הלז לא השגיח בה. האשה הלכה מבושת לביתה, ואפשר לתאר את ההרגשה הקשה שהיתה לה". וכאן הרעים רבינו בקולו הרך: "אם אין מידות - אין תורה, אין יראת שמים, אין מצוות ואין כלום". והמשיך: "אותו הבחור ברבות הימים

חבר שלי, יהודי חסיד גור, סיפר לי מעשה שהיה עם אביו ז"ל. כאשר עלה לארץ ישראל, התגורר בהרצליה. בזקנותו עקר את מגוריו לבני ברק. ביום השני בדירה החדשה בבני ברק, דפק אצלו יהודי בדלת...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על עין טובה

חֲבֵרָאֵי עֵינִים מֵיָּן וְיָכֵן שְׁנַיִם מִחֶלֶב (ט"ז יג)

ויהי היום, ובאמצע השיעור הוא לא יכול היה להמשיך, יצא אל המרפסת לחפש אוויר, והנה, לא חלפו יותר משלושה רגעים והוא שב לתלמודו. הם ממשי לא הכירו כזה דבר, אך כמובן לא שאלו שאלות. לאחר השיעור תלמידים מקורבים העזו והתעניינו: "היום היה מעשה נסים, רגעים בודדים בלבד, וברוך השם הרב יכול להמשיך את השיעור".

"אספר לכם מה שהתרחש באותם רגעים ספורים", אמר הרב, "יצאתי לשאוף אוויר, היה לי קשה מאד - לא הצלחתי כמעט לנשום! אך כאשר עמדתי במרפסת, ראיתי בבניין ממול, שאברך פלוני שאתם מכירים אותו, בעל משפחה ברוכת ילדים, והנה הוא בונה, יוצא החוצה - עם חדר וסוכה, חתיכה ראויה להתכבד. כל כך שמחתי בליבי: הוא בונה, ברוך השם! נכנס לי כל כך הרבה אוויר, כזו שמחה, רחב לי, שאפתי אוויר לריאותי והכל עבר לי...". אך למה לדבר על ישיבת חברון בירושלים, בואו ונדבר עלינו: אדם רואה משפחות שעוברות להתגורר בבניינים חדשים, ולא מדבר בזוגות צעירים, אלא במשפחות גדולות, בלי עין הרע כן ירבו, שעד עכשיו נאלצו לגור בדירות קטנטנות. הוא צריך לחשוב לעצמו: איזו שמחה! אם אני הייתי עובר לדירה כה גדולה ורחבת ידיים, בוודאי הייתי שמח. אם כך עליי לשמוח גם כשהחבר עובר לדירה כזו ומברך הטוב והמטיב על קניית בית חדש!"

חבר שלי, יהודי חסיד גור, סיפר לי מעשה

נשכיל לדעת כיצד נראה אדם עם עין טובה:
חבר שלי, יהודי חסיד גור, סיפר לי מעשה שהיה עם אביו ז"ל. הוא עבר את מאורעות המלחמה העולמית. כאשר עלה לארץ ישראל, התגורר בהרצליה. בזקנותו עקר את מגוריו לבני ברק. ביום השני לבואו לדירה החדשה בבני ברק, דפק אצלו יהודי בדלת: "שלום עליכם, ר' איד! אני שכן ותיק כאן בבניין". הזקן הכנים אותו פנימה, התישבו בשמחה. השכן פותח בדברים: "עליך לדעת כי כאן, בבניין, ישנו סכסוך, לא ממש ריב, אבל בעיה, והיא: אחד השכנים מעניין לשפץ את דירתו, ואנו כמובן לא מסכימים כי הבנייה גוררת לכלוך ורעש וכו', רק שלנו אין כל כך הכוח למנוע ממנו את הדבר, כיוון שאתה הגעת להתגורר, והנך יהודי מבוגר - לך תהיה אפשרות אמיתית לטעון ולתבוע כי הבנייה תקשה עליך מאוד, וכי לא באת לבני ברק בשביל לסבול רעש ולכלוך. כך אולי נוכל למנוע ממנו את הבניה".

"מיהו השכן, מה שמו?" שאל הזקן. נתן לו את השם ואת הקומה:

'אמר רבי יוחנן: טוב המלבין שיניים לחברו יותר ממשקו חלב שנאמר: 'ולבן שנים מחלב' - אל תקרי ולבן שנים אלא וליבון שיניים'. (כתובות קיא)

המשנה באבות (ה) אומרת, שכל מי שיש לו עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה, הוא מתלמידינו של אברהם אבינו.

אם היו אומרים לנו שהוא תלמיד של רבי חיים מבריסק או של החתם סופר וכן הלאה, גם אז היינו נתקפים צמרמורת ופחד, אך התנא מגלה לנו, שבכל דור יהודי יכול להגיע לדרגה נשגבה שכזו, ולהיות מתלמידי אברהם אבינו, זו אינה מליצה או גוזמא חלילה, אלא דברים כהווייתם.

אספר לכם מעשה אמיתי שהיה ונזכרתי בו בזכות הציבור אחד מהרבנים שניהנו בישיבת חברון בירושלים שלפני ששים שנה, היה רבי נח פלאי זצ"ל. הוא היה מוסר בפני חבורה מהישיבה ועדים. אותו צדיק סבל מאסטמה, כך שפעמים לא מועטות היה נתקף בקוצר נשימה בעיצומו של שיעור, ה' ישמור, דרכי הנשימה נסתמו. באותו רגע הוא היה מפסיק לדבר, יוצא למרפסת הפתוחה, ובאוויר הטוב של ירושלים היה תופם לעצמו נשימה במשך דקות ארוכות, לפעמים רבע שעה, עד שחזר לעצמו. התלמידים ידעו שבדרך כלל עד כרבע שעה, או לפחות עשר דקות, הוא לא ישוב לאמירת השיעור, היו לומדים עם עצמם עד שהרב ישוב, מקיים בסבלנות להתאוששותו ולרפואתו.

לְעֵינֵי נִשְׁמָת

הרה"ג

ר' אלטער מרדכי ברג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מרא דאתרא דקהילת עטרת רא"ש
מונסי ניו יורק

נלב"ע ח"י סיון תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

ולא זו בלבד, אלא שאתה בא אליי להחטיא גם אותי

בינתיים הוא יורד ודופק אצל הגרויסער מתנגד - השכן מלמטה, שביקר אצלו לפני כשעה.

נכנס גם אצלו לביקור: "כמה ילדים יש לך?" "חמישה ילדים, כולם כבר התחתנו, ברוך ה'."

"כמה חדרים יש לך כאן בדירה?" "שניים וחצי, ועשיתי מהם שלושה, חסדי ה'."

"אני רוצה לשאול משהו. אין לך ילדים בבית, ועשית משניים וחצי - שלושה, ולמעלה יש שכן עם שתיים עשרה נפשות בדירה, ישנים שם במטבח עם מזרן על הקרקע, וכי אין לך רחמנות?! ולא זו בלבד, אלא שאתה בא אליי להחטיא גם אותי, להיות חוטא ומחטיא?!" המשיך ודמעות נצנצו בעיניו הישירות מלאות רחמים.

המשיך הזקן: "אני רוצה לומר לך משהו, שכני היקר. אינני צעיר, דע לך, כל אחד בחייו חייב להגיע לרחמי שמיים, ללא זה - מר מאד. אנו זקוקים לרחמים. ולדעתי, אם אדם מרחם על זולתו, ובפרט על שכניו - ה' מרחם עליו, ואם לא, ממש ביטערע רחמנות עליו."

היהודי התרגש מדברי הזקן ודמעות בעיניו: "טוב, איך זאג גארנישט [-מהיום אינני אומר מילה ואינני מתערב], כי אכן נכון הדבר שהכל זקוקים לרחמי שמיים". "רגע, זו לא חכמה להחליט אני לא אומר מילה", הרי לשכן אין כסף לבנות. הוא זקוק לגמח"ם, בבקשה תשיג לו איזה גמ"ח של כמה אלפי דולרים, אתה מוכרח לעזור לו עם רחמנות אמיתית. אתה מסכים?"

"מה יש לי לעשות איתך, אין ברירה, טוב אעשה כבקשתך". "אם ככה בא נעלה" הישיש נכנס לדירתו החדשה ויצא עם בקבוק יין. עלו יחד לשכן והודיעו לו: "באנו לשתות לחיים על חתימת השכנים להיתר הבניה שלך". נכנסו ושתו לחיים בבית השכן. ואחרי כחודש יצאה הבניה לדרך!

(מתוך 'יחי ראובן' מועדים)

"השכן מלמעלה". הזקן שמע והשנים נפרדו: "טוב, אני כבר אדע מה לעשות, תודה רבה" הפטיר הזקן. השכן עזב את המקום, והשכן החדש - הזקן, התרומם מכסאו, נטל את שבעים וחמש שנות חייו, ועלה בגרם המדרגות אל השכן היהודי מלמעלה - אותו שכן שרוצה להרחיב את דירתו [והשכנים מעוניינים למנוע זאת ממנו]. דפק בדלת, וכשנפתחה אמר: "שלום, אני השכן החדש למטה".

- "או! שלום עליכם, כן השבוע באתם לכאן מהרצליה, נכון?"

- "למעשה, אתה היית צריך לבוא לביקור היכרות בביתי כי אני מבוגר אבל, כפי שהבנתי, אין לך זמן לכך. נאלצתי אפוא לעלות אליך. האם אפשר להיכנס?"

הזקן התישב: "אולי כוס תה אם אפשר..

"עוד מעט הוא יבקש ללון בביתי, מה קודה כאן?!..." חשב היהודי לעצמו,

ומיהר להכין לו כוס תה חם.

כמה שנים אתה מתגורר כאן בבניין?

"היות ואנו שכנים חדשים, אשמח מאד לקיים עתה פגישת היכרות."

והזקן החל להתעניין: "כמה שנים אתה מתגורר כאן בבניין? כמה ילדים אתם מגדלים בדירה הזו?" - סדרת שאלות והתעניינות. לאחר שקבל תשובות אמר הזקן: מה שאני מבין, כי יש לך עשרה ילדים, עדיין לא חיתנת ילד, זאת אומרת - שתיים עשרה נפשות "כן ברוך ה'." "וכמה חדרים יש בדירה שלך?"

"שניים וחצי גדולים, לא קטנים, ומסתדרים איך שהוא, אגלה לכם סוד, כי גם במטבח אני מניח מזרן, ובערב, אחרי הנקיון, ישנים גם שם, ברוך ה'..." "ומדוע לא תרחיבו קצת?"

"לא נורא, מצטמצמים ונדחקים". "מה יש, וכי לא כדאי להקל קצת על הדחק?" "האמת שרציתי, אבל הבחנתי כי ישנה התנגדות חריפה מצד אחד השכנים, כך שנאלצתי לסגת מהרעיון". "אבל מדוע לא תבנה?"

"הסברתי לך, מה אני יכול לעשות שלא נותנים לי לבנות?" רצוני לשאול: אם בכל זאת תרצה לבנות, איך יהיה לך כסף לבניה?" "בבני ברק אין בעיה של גמח"ם, אני כבר אסתדר..." החל לגמגם. "אם כך אספר לך. יש לי גמ"ח. עוד בהרצליה היה לי גמ"ח גדול. כדאי לך עכשיו לרדת לקחת טופס, תמלא אותו, ואלווה לך שלושת אלפים דולר."

"אני לא צריך גמ"ח, כבר הסברתי לך - הבעיה הגדולה היא שיש מתנגדים לבניה שלי."

"עזוב, ראשית כל קח כסף, שיהיה לך בשביל ההתחלה, תחתים על השטר שלשה ערבים לשלושת אלפים דולר. יש לי גמ"ח גדול, מה אכפת לך". הוא שוב מסביר לו: "לא זו הבעיה..." "שמע נא מה שאני אומר לך, רד וקח טופס, תקבל את הכסף, תלך לעירייה לבקש אשורים ותוכל לבנות..." "אבל יש בעיה עם..." "זה תשאר לי אני כבר אטפל בנושא".

הביקור הסתיים.

אז שאלתי פעם את רבי יעקב אדלשטיין מה אתם מרוויחים מהכולל הזה? ... לרבי יעקב לא כ"כ היה כסף, והוא היה משלם לאברכים מהמשכורת של אשתו!!

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א על איך נהיים אדם גדול?

וַיְהִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עָשָׂר שָׁנָה (מז)

מעלתו המיוחדת של יעקב אבינו, שהפכה אותו להיות בחיר האבות - היא לא התורה שלמד בשבע-עשרה השנים האחרונות לחייו, בשלווה ובנחת. מה שזיכה אותו בתואר הגדול הזה - שאין לנו שמץ של הבנה במשמעותו - היא דווקא התורה שלמד בכל השנים בהן היה בצער, מוקף בצרות! עיקר גדולתו של יעקב, הראויה לסיקור ולתיאור, באה לידי ביטוי דווקא באותן עשרים השנים שהיה בית לבן ואעפ"כ נשאר אותו יעקב אבינו, שומר תורה ומצוות. משום כך התורה מסקרת דווקא את השנים הקשות של יעקב אבינו ולא את השנים היפות והטובות שלו.

בתקופה שהייתי אברך צעיר למדנו קבוצה ברמת השרון

בתקופה שהייתי אברך צעיר למדנו קבוצה ברמת השרון אצל הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל. ובשעתו, בעיקר בחורף - האברכים כמעט ולא נפגשו עם בעלי הבתים תושבי המקום. כי היינו שם מהבוקר עד חמש וחצי בערך (ולא חוזרים הביתה בצהריים) אז בחורף כמעט ולא ראינו אף בעל בית, וגם בקיץ לא הרבה, הכל התאחר... אז שאלתי פעם את הג"ר יעקב אדלשטיין מה אתם מרוויחים מהכולל הזה? לרבי יעקב לא כ"כ היה כסף, אז הוא עוד לא היה כ"כ מפורסם כבסוף ימיו, והוא היה משלם לאברכים מהמשכורת של אשתו!! הוא אמר לה שהוא עושה עם הכסף 'השקעות טובות'. אז שאלתי אותו, מה יש לך מהכולל הזה?... הוא הסביר לי שהחזון אי"ש אמר לו, כשהוא בא לכהן כרב ברמת השרון זו הייתה עיר מאוד שמאלנית. עיר יוקרתית. יש שם שני חלקים, חלק אחד מאד יוקרתי אבל שמאלנים חזקים. והוא שאל את החזון אי"ש מה לעשות, אמר לו החזון אי"ש תביא עשרה אברכים לבית הכנסת שילמדו שמה. עשרה הלומדים בבית מדרש ישפיעו על כל העיר! ובאמת היו שם הרבה דברים שהוא שינה בעיר. כח של תורה משפיע באופן אוטומטי על כל הסובב. לא צריך לזה הרבה ראיות... דברים פשוטים.

איך נהיים אדם גדול?...

שאלו פעם את מרן הרב שך זצ"ל - גם רבי יצחק פרץ (רבה של רעננה), וגם הג"ר אליהו ברוך פינקל - איך נהיים אדם גדול?... אמר הרב שך שזה הרצ'פוט הכי פשוט, משקיעים בגדול - יוצאים גדול!... כמה משקיעים יותר ככה יוצא יותר. שאל רבי אליהו ברוך, והרי רואים שיש כאלו שהשקיעו יותר ואפ"ה הם לא נהיו גדולים?... אמר הרב שך זה בגלל שיש להם חור בכיס... לא הבינו

רבי ראובן מלמד זצ"ל, מגדולי תלמידיו של המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, עומד על נקודה מעניינת בפרשתנו: אם נתבונן מה היו השנים היפות והטובות ביותר בחייו של יעקב אבינו? ללא ספק היו אלו שבע-עשרה שנותיו האחרונות בארץ מצרים. 'טוב' בגימטריה שבע-עשרה. הוא יושב במנוחה בארץ גושן, לאחר שכנו בה ישיבה. כל בניו, שבטי י-ה, לומדים בישיבתו. יש לו בן מלך שדואג לכל צרכי העולם הזה שלו. יוסף לידו, מנשה ואפרים לידו, הוא רווה נחת מבניו ונכדיו. מיטתו שלמה. הוא יכול למסור להם שיעור יומי, שיעור כללי, פלאי פלאים! מה יכול להיות יותר טוב מזה? אמוראדיג נחת...

והנה, בתורה אין רמז לכל זה. התורה כותבת פרשיות שלמות על מלחמתו עם עשו, על מאבקו עם לבן ועל צרת דינה, ואילו השנים היפות ביותר שלו לא מתוארות. בקושי ברמז קטן: "וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו... לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה" - "לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה" (רש"י).

מה פשר הדבר?

וביאר זאת על פי מה שאמרו חז"ל: "צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אומר הקדוש ברוך הוא: לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה". ולכאורה תמוה, וכי הצדיקים מבקשים לישב בשלוה כדי שיוכלו לשבת רגועים, לחבק ידיים ולא לעשות כלום? הרי כל מטרותם היא שיוכלו ללמוד יותר טוב, לעמול בתורה במנוחת הדעת, בלי טרדות ומועקות?

אלא, אם הם היו יודעים איזה שכר מחכה להם בעולם הבא דווקא על לימוד שבא מתוך צער וקושי - הם לא היו מבקשים ללמוד מתוך שלווה!

ברור שלימוד מתוך שלווה הוא דבר חשוב מאד, אבל מה שהופך להיות נצח נצח נצחים הוא דווקא לימוד שבא מתוך קושי. עיקרו של השכר הוא על הקושי שהיה בזמן הלימוד.

הסטייפלר זצ"ל כותב לאחד שהיה קשה לו ללמוד, והיה לוקח לו זמן רב עד שהדברים שלמד היו מתיישבים על לבו: "דע לך! כי טוב לימוד אחד בצער ממאה שלא בצער. אין לך סיבה לקנא במי שהולך לו הכל בקלות".

עיקר מעלת האדם, כפי שכתב ה"מסילת ישרים" (פרק א), היא לעמוד בניסיונות. לשמור תורה ומצוות למרות הקשיים שמסביב.

מרן הגאון רבי שמואל וואזנר זצ"ל אמר

ה"משך חכמה" מביא פירוש חסידי על הפסוק: "יִוֹסֵף יְשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו", שכך אמר לו הקב"ה ליעקב אבינו: המציאות של יוסף מוכיחה לך שהעיניים שלך היו סגורות. אתה סברת כי "מעט ורעים היו ימי שני חיי", והנה לבסוף מתברר שהכל היה לטובה, "כי למחיה שלחני אלוקים".

שומה על אדם לדעת כי יש מנהיג לעולם. "נִפְלָה זֶא בְּיַד ה' כִּי רַבִּים רַחֲמָיו". גם כשנראה קשה, יש מי שדואג לנו. כל מה שניתן על ראשינו הוא מלאך שמכה על קדקודינו ואומר לנו: גדל! תמשיך למלא את תפקידך בעולם!

הקניינים הנצחיים נקנים דווקא בשעות הקשות שבהן אדם ממשיך לעסוק בתורה למרות הקשיים. מרן ראש הישיבה אמר פעם לאחד ממקורביו, שהרבה צרות השתרגו על ראשו: "אברך כמוך צריך לדעת שכשלא הולך - אז הולך..."

מרן הגאון רבי שמואל וואזנר זצ"ל אמר, שמי שלומד מסכת שבת בעיון יודע ש"הספר", בה"א הידיעה, על מסכת שבת הוא ה"אגלי טל". והוא סיפר, שה"אגלי טל" היה מוסר שיעורים. בשלב מסוים התפתחה אצלו בעיה חמורה בגרון, הוא התקשה לדבר, ולא יכול היה להמשיך לומר את השיעורים. אדם רגיל היה ללא ספק "נשבר" מהידיעה שהוא לא יכול יותר לדבר. וכי יש גזירה חמורה יותר מזו? אבל מי שיודע שהוא חי עם השגחה, עם בורא עולם שדואג לו - לא מתייאש! ה"אגלי טל" אמר לעצמו: אם אינני יכול להמשיך לומר תורה שבעל פה - אמשיך בכתב, וחיבר את ספרו! מכל השיעורים שלו - לא נותר כלום, ודווקא הספר שחיבר נמצא בכל בית יהודי. מחשבותיו של הקב"ה הן רק איך להיטיב לנו, גם בסתר המדרגה. צריך לחיות את החיים עם האמונה בו. לחיות עם בורא עולם. זוהי הרגשה מרוממת שנוסכת כוחות להתגבר על כל הקשיים ולעמוד בכל הניסיונות.

(קטעים ערוכים מתוך 'ארחות חיים' ו'יחי תשפ"ה ו'נאה דורש' בהוצאת 'יפה נוף')

את דבריו, והוא הסביר: תאר לך שמישהו מבטיח לתת לך אלף דולר והוא שם לך את זה בכיס אך בכיס שלך יש חור... מי יהנה מהכסף? כל מי שהולך אחריו. אתה - בעל הבית - אין לך כלום. אם אין יראת שמים ואין מידות טובות הכל הולך לאיבוד. רק ירא"ש עם שאיפות, עם רצון, עם השקעה...

הגיע אליו האדמו"ר מבוסטון

בדורנו ישנם הרבה מאד ניסיונות. הניסיונות גדולים. יצר הרע אורב בכל פינה. לכל אחד יש את הניסיונות שלו. למה לזה יש יותר קשיים ולמה לזה יש פחות? איננו יודעים. לא הכל צריך לדעת! אנחנו יודעים רק דבר אחד: כל מאן דעביד רחמנא - לטב עביד. באחת הפעמים שהייתי אצל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, הגיע אליו האדמו"ר מבוסטון. הוא היה הממשיך של כל המפעלים הגדולים של אביו ברפואה, והוא סיפר שכשהגאון רבי שמואל רוזובסקי חלה הוא הגיע לבוסטון ואביו הביא אותו לפרופסור גדול בתחום.

רבי שמואל, כידוע, היה למדן גדול, והוא שאל את הפרופסור כל מיני שאלות למדניות על המחלה ודרכי הטיפול. בשלב מסוים הפרופסור אמר לו: "אתה שואל טוב. אינני יודע מה לענות לך. לא חקרתי את העניין כל כך לעומק".

כשיצא מהפרופסור אמר רבי שמואל לבנו של האדמו"ר, שהיה אז אברך צעיר: "הפרופסור הזה הוא פרופסור גדול!" "מהיכן ראש הישיבה יודע?" תמה בן האדמו"ר.

"אסביר לך", אמר רבי שמואל. "אתן לך סימן מי נקרא למדן אמיתי ומי לא! יש אדם שעל כל שאלה שאתה שואל אותו יש לו תשובה. הוא משוכנע שאם לא יענה - הוא לא ייקרא למדן. אדם כזה הוא עם הארץ! למדן אמיתי הוא מי שיודע לומר 'אני לא יודע' כשהוא לא יודע!"

"כמעט אין רופא שירשה לעצמו לומר 'אני לא יודע'. הוא חייב לדעת הכל. הוא סבור שאם הוא לא יודע הכול - הוא לא רופא... אבל הרופא הזה הרשה לעצמו להגיד 'אני לא יודע' - וזה סימן שהוא רופא גדול".

הוא אשר אמרנו: לא הכל צריך לדעת. למה יש כל כך הרבה ניסיונות בדורנו? למה עם זה הקב"ה מתנהג ככה ועם אחר ההנהגה שונה? למה לזה יותר קל ולזה יותר קשה? יש הרבה שאלות. לא הכל צריך להבין. הבה ונהיה למדנים ונאמר "לא יודע". רק דבר אחד, כאמור, עלינו לדעת: הקב"ה עושה את הכל לטובה. לכל אחד יש את תפקידו בעולם, את הניסיונות והקשיים שלו, את הכלים שניתנו לו, ולפום צערא - אגרא.

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

והקב"ה, מצווה על מלאכי מעלה להשפיע עלינו שפע של סייעתא דשמיא, שפע של כל המעלות הטובות! והקב"ה, אומר לנו: בבקשה בני חביבי! מוכן ומזומן אני להעניק לכם כל אשר תבקשו! בבקשה!

שיחה מרתקת מאוצרתיו של המגיד הירושלמי רבי שבתי יודלביץ זצ"ל

בְּרַבַּת שְׁמַיִם מַעַל בְּרַבַּת תְּהוֹם רַבְּצַת תַּחַת (מט כה)

ואכן, באותו הערב, בתשע בדיוק - המתין שמע'ל לבער'ל בביתו, כאשר הסכום צרור באמתחתו והשטר מוכן לחתימה. אלא שהשעה התשיעית חלפה עברה לה, העשירית - אף היא הלכה בעקבותיה, ומשהגיעה השעה אחת-עשרה בלילה - התייאש בעל הבית ופנה אל מיטתו לשנת לילה מתוקה, שהרי ידוע כי מתוקה שנת העובד... "בוודאי אירע לידידי איזה אונס אשר מנע ממנו להגיע בשעה היעודה!" - חשב לעצמו בעוד שמורות עיניו נעצמות אט-אט.

אינני מבין. אתמול באת אל משרדי וביקשת הלוואה

והנה, למחרת בבוקר, מיד אחרי התפילה - מי ניגש אל שמע'ל? לא אחר מאשר בער'ל, לו המתין בליל אמש עד בוש... "מה שלומך? הכל בסדר?" - התעניין שמע'ל במצבו של רעהו, שכן משוכנע היה כי רק סיבה רצינית מאד יכולה היתה למונעו מלהגיע בשעה היעודה ולקבל את ההלוואה הנדיבה אשר הואיל להעניק לו, אולם בער'ל נענה בקיצור והשיב: "ברוך ה' מצוין! הכל בסדר, אלא שצריך אני ממך טובה גדולה... הלא יודע אתה כי בין משפחותינו שררה אהבה ואחוה כל הימים, ובודאי לא תעמוד מנגד בעת אשר זקוק אני לעזרתך! ובכן, יש לי בנות בוגרות בביתי, בנות בוגרות אשר עלי להשיאן, ואין לי כל מושג מהיכן אקח את הוצאות החתונה! אם תוכל להלוות לי, רק להלוות כמובן. סכום של עשרת אלפים זהובים - אסיר תודה אהיה לך כל ימי, וידוע תדע כי הצלת בכך את חיי!" - סיים בער'ל, ושמע'ל השיב בפליאה: אינני מבין. אתמול באת אל משרדי וביקשת הלוואה, ואנו סיכמנו כי תעבור בביתי ותיטול את הסכום המבוקש. אתמול לא הגעת - ואני סברתי כי אסון פקדך חלילה, אולם הבוקר התברר לי כי שלום לך ולכל אשר לך. ועתה מגיע אתה בשנית, ומתחיל את הסיפור מהתחלה? הלא כבר הבעתי אמש את נכונותי להלוות לך כל סכום שתבקש, וכעת לא נותר אלא לסכם על מועד חדש לקבלת הכסף, בהנחה כי אתמול היתה סיבה מוצדקת להעדרותך! ובכן, גש נא אל משרדי היום בשעה אחת עשרה בבוקר בדיוק, ושם תקבל את הכסף בכל הכבוד הראוי!" - סיים שמע'ל, ובער'ל פנה לדרכו.

והנה, אם סבורים אנו כי בשעה היעודה כבר המתין בער'ל במשרדו של רעהו הגביר - הרי שאיננו אלא טועים... השעה אחת עשרה

הבה נסכית למשל הנפלא של החפץ חיים: מעשה ביהודי עני ואביון בשם בער'ל, אשר בנותיו הגיעו לפרקן - אך לרש אין כל. כשעיניו רואות וכלות - היה מתבונן בער'ל בבנותיו היושבות בביתו מבוקר ועד ליל, דמעתן על לחיין, ומי יודע אם ומתי יהא סיפק בידם להנשא, מאחר ונדוניה ראויה לשמה אין ביד אביהן להעניק להן. והנה, ביום מן הימים, החליט האב האומלל לעשות את אשר הקפיד במסירות נפש שלא לעשות עד עתה. הוא החליט להזדקק למתנת בשר ודם, או ליתר דיוק - להלוואתם. "כבר מחר בבוקר אפנה אל שמע'ל הגביר, אפול לפני רגליו, ואבקש כי ילווה לי סכום הגון עד 'לכשירחיב', סכום בו אוכל לחתן את בנותי בכבוד!" גמר בליבו. וממחשבה - למעשה. למחרת עם שחר, מיד לאחר תפילת שחרית - התייצב בער'ל מידוענו על מפתן משרדו של שמע'ל הגביר, - פתח ואמר: "שמע'ל היקר, רצוני להזכיר בפניך חסדי אבות... רצוני להזכיר לך כי מלבד היכרותי עמך - הרי שאבותינו היו ידידים בנפש, וכך גם אבותיהם לפניהם!". "אכן, זוכר אני!" - השיב שמע'ל, "אולם אינני מבין מדוע נזכרת בכך לפתע היום? האם ביקשת להפגש עימי בכדי להזכיר לי את הידידות המשפחתית רבת השנים?" הקשה, ובער'ל השיב כשפניו כבושות בקרקע: "זהו, שלא... למעשה באתי אליך ובקשה גדולה בפי, בקשה אשר מקווה אני שתמלאנה לאור אותה ידידות אשר תיארתי... בנותי הגיעו לפרקן, ואילו בידי אין אפילו פרוטה לפרוטה בכדי להשיאן! רחם נא עלי!"

"אולם אל תחשוב אפילו לרגע כי צדקה אני מבקש!" - מיהר בער'ל להדגיש על מנת לשמור על כבודו... "חלילה וחס! בכל בוקר מבקש אני מאלוקי כי לא יאלצני להנות ממתנת בשר ודם, ואפילו בעת קשה אשר כזאת לא אחרוג ממנהגי ולא אפשוט את ידי! אינני מבקש איפוא אלא הלוואה, הלוואה ארוכת טווח - עד אשר ירחיב ה' את גבולי, ואז אשמח להשיב לך את ממוןך עד הפרוטה האחרונה!", סיים בער'ל, ושמע'ל נענה לאור הידידות שמשכבר. "לכמה זקוק הינך?" - בירר, ומשהשיב בער'ל כי זקוק הינו לעשרת אלפים זהובים במזומן - אישר את ההלוואה, והורה לו לפקוד את מעונו הפרטי עוד באותו ערב, בשעה תשע בדיוק, בכדי לחתום על שטר ההלוואה ולקבל לידי את הסכום המלא.

חלפה עברה לה, השעה שנים עשרה באה בעקבותיה, ומשבוש בער'ל להגיע ומחוגי השעון כבר הצביעו על השעה אחת - עזב שמער'ל את משרדו ויצא אל ביתו לסעוד את סעודת הצהריים. ולמחרת בבוקר, הלא יאומן קורה שוב... לאחר התפילה, בעוד שמער'ל מקפל את תפיליו - ניגש אליו לא אחר מאשר בער'ל ידידו משכבר הימים... "שמע נא שמער'ל", - הוא אומר לו - "זקוק אני לטובה גדולה ועצומה אשר חיי וחיי בני משפחתי תלויים בה! זקוק אני להלוואה של עשרת אלפי זהובים בכדי שאוכל לראות את בנותי תחת החופה, ומקוה אני כי תיאות להלוות לי את הסכום לאור הקירבה אשר שררה כל הימים בין משפחותינו!". בעצם, חוזר בער'ל על דבריו מאתמול ומשלשום... אולם שמער'ל - הפעם מתייחס אחרת... הוא כבר אינו מגלה נכונות להיענות לבקשה, הוא כבר אינו מזמין את בער'ל לקבל את הסכום שביקש... הוא רק פונה אליו בפנים זועפות ואומר לו:

אות היא שאינך זקוק לה באמת

"אנא, במטותא ממך, עשה לי טובה וסור מדרכי! אינך זקוק באמת למעות, ומצבך אינו כה קשה, אתה אינך אלא משוגע חסר דעת אשר מבקש להטרידני! אילו זקוק היית באמת ובתמים להלוואתי - הרי שהיית ממהר להתייצב בביתי כבר ביום הראשון, ואף אם אנוס היית - מכל מקום ברור כי לא היית מחמיץ את ההזדמנות השניה, את המועד אשר קבענו ביום האתמול! אם אינך מטריח את עצמך לבוא וליטלה - אות היא שאינך זקוק לה באמת, וכל מבוקשך אינו אלא להטריד את מנוחתי!"

היה החפץ חיים אומר: זהו איפוא המשל היה החפץ חיים אומר, ואילו הנמשל נוקב, שכן הבה נתבונן: כלום אנו, כל אחד ואחד מאיתנו, איננו נוהגים בדיוק כמו בער'ל הכסיל הלזה? הלא בכל בוקר מתייצבים אנו בתפילה לפני מלך מלכי המלכים, עומדים ומתחננים לפניו: "אבינו האב הרחמן, המרחם, רחם עלינו, ותן בלבנו להבין ולהשכיל, לשמוע.. והאר עינינו בתורתך, ודבק לבנו במצותיך...".

"אבא!" - אנו קוראים - "הלא אוהב אתה אותנו באהבה יתירה, אתה מרחם עלינו כאב על בנו, ואהבה זו הלא ראשיתה כבר בימי קדם, באבות הקדושים אשר עשו רצונך בלבב שלם ואתה אהבתם והבטחתם כי לא תסיר חסדו מזרעם.

"ובכן, אבא רחום, מבקשים ומתחננים אנו לפניך כי תרחם עלינו, ותן בליבנו להבין, ולהשכיל... ולא סתם ללמוד ולעשות כמצוות אנשים מלומדה - אלא באהבה, מתוך אהבה גדולה כלפיך! אנו מבקשים ממך כי תאיר עינינו בלימוד תורתך, כי תדבק ליבנו במצוותיך, וכי תייחד את לבבנו שלא יהיה בו כל רצון אחר זולת הרצון הנעלה לעבדך באמת!".

והקב"ה, הוא מהנהן בראשו ומצווה על מלאכי מעלה להשפיע עלינו שפע של סייעתא דשמיא, שפע של הבנה, ושל עמקות, ושל אהבה, ושל כל המעלות הטובות! והקב"ה, הוא משיב לנו ואומר: "בבקשה בני חביבי! מוכן ומזומן אני להעניק לכם כל

אשר תבקשו! בבקשה! פיתחו נא את הגמרא מיד לאחר התפילה, ותיראו לפתע איך שערי החכמה נפתחים בפניכם!". אולם אנו, מה אנו עושים? האם אנו נכנסים אל בית המדרש ופותחים את הגמרא? האם אנו צוללים מיד לים התלמוד ושוקעים בהוויותיהם של אביו ורבא? לא ולא!

אנו חולצים את התפילין, מקפלים את הטלית, וממהרים לאכול ארוחת בוקר... אנו יוצאים מבית הכנסת, ופורשים לחלוטין אל עולם החולין אשר חוצה לו... אנו מחמיצים במידתו את ההזדמנות, ואיננו מגיעים בכדי לקבל את המתנה אשר בורא העולם, אבינו שבשמים - מבקש להעניק לנו!

ובכן, כלום אין אנו דומים בדיוק לבער'ל, אשר התרשל ולא הגיע לקבל את ההלוואה אשר נאות שמער'ל להעניק לו? הלא בפעם הבאה בה אנו עומדים לפני בוראנו ומשוועים לפניו כי יאות להעניק לנו סייעתא דשמיא ללמוד וללמד, להבין ולהשכיל - הוא עלול להשיב לנו כפי שהשיב שמער'ל הגביר לידידו האביון, ולומר לנו: "בני היקרים, אני הלא חפצתי להעניק לכם שפע מלא חפניים! אני הלא צייתי את מלאכי כי ישכילכם ויחכימוכם! אולם אתם - היכן אתם הייתם? מדוע לא באתם אל בית המדרש בכדי לשאוב את הברכה ממעיינות הנצח? מדוע לא ניצלם את שעת הכושר, את עת הרצון בה ביקשתי להעניק לכם כל טוב?

"עתה - כבר מאוחר מדי, שכן במעשיכם הוכחתם כי אינם שואפים ואינכם מבקשים באמת להתעלות, וכל תפילותיכם ובקשותיכם אינן אלא מן השפה ולחוץ!" - יאמר הקב"ה, ומה נשיב על טענה מעין זו? אנה נבוא והיכן נטמון את פנינו? איום ונורא!

כה היו דבריו של החפץ חיים, זה היה משלו הנפלא ונמשלו הנוקב, ועלינו להתבונן בדברים, להתעורר וליתנם אל ליבנו, ואם נלמד איך לנצל את הסייעתא דשמיא המורעפת עלינו ברחמי המרובים של אבינו הרחמן - והיה זה שכרנו!

(מתוך הספר 'דרשות המגיד' שבועות)

שאל אותו הרופא: איך יתכן שיהודים הינם בסך-הכל רבע אחוז מכלל האנושות בכדור הארץ, ואילו כמות הזכויות שלהם בפרסי-נובל, הינה יותר מעשרים אחוזים?

חכמת התורה שהאירה את פניו של הגאון רבי יהודה אריה טרגר זצ"ל, ראש ישיבת אנטוורפן

וַיֹּאמֶר יְדִעְתִּי בְנֵי יִדְעָתִי (פסח, יט)

ברגע כמימרא בשום-שכל ובתבונה, ופעל ועשה את הנדרש בביטחון מוחלט.

מעשה נוסף: הגיעה לפתחו של רבינו פעם שאלה בענייני ריבית שהטרידה רבנים וגדולי תורה: איש עסקים מחוץ-לארץ הגיע להתאכסן בבית מלון שבבעלות יהודית בארץ. הלה הגיע עם מונית היישר מנמל התעופה, ולא היה באמתחתו כסף מקומי מזומן לשלם על הנסיעה הפנימית במונית. ניגש, אפוא, למזכירות המלון וביקש ללוות סך מאתיים ש"ח עבור המונית, תוך כוונה לפרוע זאת בהמשך. אלא שכעבור שבועיים, כאשר עמד לעזוב את המלון, חייבוהו בתשלום סך מאתיים וחמישים ש"ח. לכאורה זו בעיה חמורה של ריבית קצוצה מדאורייתא, ולא ידע איך לנהוג הלכה למעשה.

הוא יצר קשר טלפוני עם רבינו אשר ביקש ממנו לברר במזכירות המלון בכמה היו מחייבים אותו אילו היה שוהה במלון זמן רב או זמן מועט יותר משבועיים. משהשיבו במזכירות שהתשלום היה נותר זהה בכל מקרה, בלי יחס לזמן השהות במלון, נענה רבינו ואמר שאם כך ניתן לפתור את הסוגיא בקלות. כי ניתן לראות בתוספת התשלום כעמלת שירות שניתנה לו ולא כתוספת תשלום על ההלוואה. לכך הוא צירף סברא נוספת: שתוספת עשרים וחמשה אחוזים לשבועיים אינה ריבית מקובלת, ואפילו בשוק האפור לא גובים בשיעור שכזה, וזו ראייה שהתוספת הינה עמלה, בדומה לכך שבית מלון גובה על בקבוק שתיה וכדומה פי כמה וכמה מהמחיר בשוק, ואלו חלק מרווחי המלון. למרות שהפסק היה נשמע מחדש, רבינו הוכיח זאת על אתר ממקרים דומים בפוסקים שהכריעו כן.

בבעלות חנות כלי כסף נודעת בבגיה

שח תלמידו רבי בנימין ישראל ורטהיימר שליט"א: "בבעלות חנות כלי כסף נודעת בבגיה. ופעם התמודדתי עם סיפור מוזר למדי, בו גייס ראש הישיבה את חכמתו כדי לסייע לי לפתור בעיה בצורה חכמה ונכונה על פי ההלכה: ימים ספורים לפני חג החנוכה נכנס לחנותי יהודי שהכרתי, אך לא ממש מקרוב, וביקש לרכוש חנוכיית כסף יקרה בהקפה. הוא טען כי עז חשקו להדליק השנה את נרות החנוכה באופן מהודר, אלא שכרגע חסר לו סכום הכסף לשלם בעד המנורה, אולם במהלך הימים הקרובים אמורה להיכנס המשכורת לחשבוננו והוא יבוא לשלם את מלוא הסכום. נתתי בו את אמוני, ונעניתי לבקשתו בחיוב. אלא שלמעשה עברו שלושה חודשים מאז חנוכה והוא עדיין לא שילם את חובו. שלחתי לו

חכמת התורה האירה את פניו של הגאון הגדול רבי יהודה אריה טרגר זצ"ל, ראש ישיבת אנטוורפן. כבר בצעירותו, כשהיה אברך צעיר עול לימים, בטרם מלאו לו שלושים וארבעים שנה, כינה אותו חותנו הגדול מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל בכמה ממכתביו בתואר "חכימא דיהודאי". תואר שהוצמד לשמו ברבות הימים על ידי רבים וטובים שהשכימו לפתחו לעצה ותושיה. במשך כל השנים מאז בואו לבלגיה, ביתו היה תל-תלפיות והיווה מקור של ייעוץ, תמיכה והכוונה להמונים. היותו איש חכם ומחוכם, בר-דעת ובעל אופקי מחשבה רחבים ומקוריים, גרמה לרבים מבני הקהילה ומחוצה לה - מהם תלמידיו בעבר ובהווה - לראות בו את הכתובת המתאימה לפרוש בפניו את לבטיהם ושאלותיהם, ברוחניות ובגשמיות.

מומחה היה לפתור כל בעיה במעשיות, שלא נעדרה הימנה יצירתיות ומקוריות. לא פעם הגיעה אליו שאלה שנדמתה לאחרים כהר, והוא, במשפט אחד קצר או הברקה מחוננת, הצליח להוציא את כל העוקץ מן השאלה, ולהציג תשובה פשוטה וברורה מאליה בפני השואל.

ונבקש מהחתן ליטול את הטבעת שוב מהכלה

פעם הגיע רבינו להשתתף בשמחת נישואי אחד ממכריו, וכובד לשבת בשולחן ה'מזרח' לצידו של הגאון רבי משה חיים שמרלר זצ"ל, אב"ד קהילת 'מחזיקי הדת' ציריך בשווייץ ובעל 'מחשבת חיים'. רבינו הבחין שהרב שמרלר חסר-מנוחה, שלא כדרכו, ושאלו מפורשות האם יש דבר מה שמטריד אותו? השיב הרב כי הוא היה המסדר חופה וקידושין בחתונה הזו, וליבו נוקפו שמא החתן העניק את הטבעת לכלה לפני שהשלים בפה מלא את משפט הקידושין "הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל". ומקרה כזה יש נידון בפוסקים לגבי חלות הקידושין. רבינו הגיב בחיוך ואמר: "נו, אז מעתה ועד עולם יהיה ליבך נוקפך בעקבות חשש זה!! מוטב שנלך יחדיו לחדר-יחוד ללא רעש וצלצולים מיותרים, נעמיד שני עדים, ונבקש מהחתן ליטול את הטבעת שוב מהכלה ולחזור ולקדשה, וכך תנוח דעתכם..." כך עשו והכל בא על מקומו בשלום. הרב שמרלר נהנה מהמעשיות והענייניות של רבינו, איך הכריע

העניין, ולהקדים לשער מה יהיו המשפטים הבאים. עד שבשלב מסוים היה אומר לה שכבר אין צורך שתקריא לו עוד, ופטר אותה בתודה מרובה.

אתה הרי רופא מומחה מאד לכל הדעות

בתקופת חוליו בשנותיו האחרונות, נזקק רבינו לשירותיו של רופא מומחה באמריקה בעל שם עולמי בפיענוח אבחנות רפואיות ותוצאות צילומים. רבינו ישב אתו לפגישה, והרופא התרשם מאישיותו. הוא ביקש באמצעות המתורגמן שביניהם לשאול את רבינו שאלה שהטרידה אותו זמן רב: "איך יתכן שיהודים הינם בסך-הכל רבע אחוז מכלל יצורי האנוש החיים בכדור הארץ, ואילו כמות הַזְּכִיּוֹת שלהם בפרסי-נובל הינה יותר מעשרים אחוזים. פי כמה וכמה מיחס גודלם האמיתי?!"

פתח רבינו והשיב בשפה נכונה ובריהיטות:

"ראה מכובדי הד"ר! אתה הרי רופא מומחה מאד לכל הדעות, אולי הטוב ביותר בתחומך, ועובד בבית החולים מהטובים ביותר בעולם, ואני הרי מודע לכך. והראיה, שבאתי אליך לכאן במיוחד מבליגה כדי לפגוש בך ולשמוע חוות-דעתך. למרות זאת, כבר כעת, תוך כדי שאנו יושבים יחדיו על התיק הרפואי שלי, ואתה מגיש לי את המלצותיך ומסקנותיך מה לעשות במצבי - כבר חושב אני על דעה שניה בעניין ומהפך במחשבתי מי הרופא שאלך אליו לקבל דעה נוספת מלבד דעתך..."

באופן הזה ניסה להעביר לרופא שהמוח היהודי אינו קופא על שמריו, ולעולם אינו מסתפק במה שהשיג ולא נח לרגע. כך השיב ללא תכנון מוקדם, והרופא השתכנע בהגיון שבדבריו.

(קטעים מתוך הספר 'גיבור כארי' בעריכת הרב בנימין גינזבורג)

תזכורות בכמה דרכים ואופנים, אך מצידו הייתה התעלמות מוחלטת. "לא ידעתי איך לפעול מולו. חשבתי לעצמי: אילו היה זה אדם שנאלץ לקנות מתנה למישהו אחר, כמו למשל חותן לחתנו בתקופת האירוסין, וכעת נקלע לחובות ואין לו כסף לשלם בגלל ההוצאות הרבות הרובצות עליו, הגם שאין ראוי לנהוג כך בחוסר ישרות - אולי היה מקום להתחשבות ולנהוג מולו ברגישות, אך כאן המקרה שונה היה לחלוטין: מדובר באדם שהחליט לרכוש חנוכייה יקרה מאד לעצמו, למרות היותו חסר-אמצעים כלכליים, והחנוכייה עודנה נמצאת ברשותו, מוצגת לראווה בוויטרינה שבביתו, ולמרות שאין לו כסף לשלם לא עולה בדעתו להשיב את החנוכייה עצמה לחנות. משכך הייתי נבוך מאד, ופניתי אל אחד הרבנים שהכירו, אולם הוא פכר ידיו ביאוש ואמר לי בכאב כי חבל על זמני וכוחותיי, כי הלה בעל חוב גדול ולא אראה ממנו תשלום ובוודאי לא בתקופה הקרובה.

"בצר לי פניתי אל ראש הישיבה לקבל עצה הוגנת כדת מה לעשות. הוא הרהר לרגע ושאל: 'בזמן שהלה לקח זאת מחנותך קיבלת ממנו דמי קדימה?' והשבתי בשלילה. אך הוספתי לשאול: 'למאי נפקא מינה?', וראש הישיבה השיב: 'ודאי שיש נפקא-מינא; הרי אם נתן לך דמי קדימה הוא עשה 'קנין' בחנוכייה והיא כבר שייכת לו, ולגבי יתרת התשלום אינך שונה מכל בעל חוב אחר שלו, ותיאלץ להמתין בתור הארוך של בעלי-החובות. אבל במידה ולא שילם דמי קדימה, החנוכייה עדיין שייכת לך, וכל עוד שאתה מחזר אחר מעותיך הוא לא עשה קנין לא בכסף ולא בדרכי קנין אחרות; כמו משיכה, חצר וכדומה, ולא חל הקנין (שו"ע חו"מ סי' ק"צ), ואם-כן רשאי אתה כעת לקחת אותה בחזרה לרשותך'. וכך אכן עשיתי, שלחתי מישהו ובחכמה החנוכייה חזרה אלי מביתו והשארתי אצלי. כך בחכמה ובמקוריות הצילני ראש הישיבה מהפסד מרובה מבלי לסטות מקו ההלכה".

אולם הוא לא הכיר היטב את השפה הפלמית

יכולתו הגבוהה לעבד נתונים ו'לשגר' תשובות נחרצות מתאי-הזיכרון במהירות-שיא, לימדה אף היא על הר געש של חכמה ותבונה. דומה היה לעומד מן הצד כאילו תשובותיו מוכנות על קצה שפתותיו, כמו עומדות ומצפות לאדם שיחלץ אותן. גם בענייני העולם עמדו לו כושר תפיסתו והבנתו המעולה. אחת מבנותיו של רבינו סיפרה שכאשר אביה השתתף מפעם לפעם בדיני תורה בעיר, לעיתים היו בעלי דין שהביאו לעיונו עותקי מסמכים חשובים מעורכי-דין ובתי-משפט, או חוזים והסכמים כתובים, כדי שיוכל לקבל תמונה רחבה יותר לקראת הדיון הבא. אולם הוא לא הכיר היטב את השפה הפלמית - השפה הרשמית הכתובה של בלגיה בשעתו - וביקש ממנה שתקריא לו את המסמכים הללו. על פי רוב הם היו כתובים בשפה משפטית גבוהה והיא עצמה לא הבינה דיו את תוכנם, אבל הקריאה לו מילה במילה לפי בקשתו. היא תמיד נדהמה להיווכח שהספיקו לו משפטים בודדים כדי לתפוס מיד את כל

רבינו זצוק"ל אמר, שנוהג לעשות תשובה קודם שניגש לשמש סנדק, משום שהולך לשבת ליד אליהו הנביא ושל איתב"ש לישב לידו.

הגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א על ענייני אריכות ימים ממשנתו של מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל

זצוק"ל לעיה"ק ירושלים תובב"א לשמש כסנדק וביקשה הרבנית שהתלוותה אליו לעלות ולבקר אצל אביה. ושאל מרן הגריש"א לרבינו זצוק"ל האם אין זה מפריעו מסדר לימודו שנוסע נסיעות תכופות לסנדקאות מעיר לעיר, והשיבו רבינו בענווה, שראה כתוב שסנדקאות הוא סגולה לאריכות ימים וא"כ הזמן שמפסיד בנסיעה ישלימו באריכות ימים שיקבל בזכות זה.

הש"ס של הנסיעות לסנדקאות

שמעתי מהגה"צ הנ"ל שברכבו של רבינו היה קבוע ש"ס בבלי שרבינו זצוק"ל השתמש בו ללימוד חובותיו היומיים. וכן היו פעמים שבשעת הנסיעה עשה רבינו סיום מסכת ולכן היה דרך קבע ברכב בקבוק סודה וכשהזדמן והיה בדרך סיום, היה טועם מזה (רבינו

לשיטתו שבאם לא טועם בכל סיום אינו רשאי לפטור תענית בכורות ותענית דערב ר"ה בסיום, ועי' במש"כ בספרי שערי ציון ח"א סימן ג' הערה ז').

שהולך לשבת ליד אליהו הנביא

כידוע נזהר היה רבינו זצוק"ל שלא לצאת לחוצה לארץ והיו כמה פעמים שבאו מבני חו"ל להזמין את רבינו לסנדקאות והציעו שיעמידו לרשותו מטוס שיקחהו הלך ושוב ללא שום עיכוב, וסירב רבינו לזה, ואמר "לחו"ל איני מחוייב לצאת" ופעם אחרת אמר "הכל מעלין לארץ ישראל שיבואו לארץ עם התינוק".

רבינו זצוק"ל אמר, שהסנדק צריך לכוון ארבעה דברים בשעת הסנדקאות, וכך הוא נוהג. א. שהתינוק ישמור בריתו. ב. שהתינוק יהיה צדיק. ג. שהתינוק יזכה לאריכות ימים ושנים ד. שיתווסף בתינוק נשמה קדושה.

ובנו של מרן זצוק"ל הגר"א"ש קנייבסקי אמר לי ששמע ממנו שיש ג' דברים שהסנדק צריך לכוון. א. שיתכפרו כל עוונותיו של הסנדק, ב. שלא ידחו את אליהו הנביא מלישב ליד הסנדק, ג. שהקב"ה ישפיע על התינוק בברית הזו נשמה קדושה.

עוד אמר רבינו זצוק"ל שנוהג לעשות תשובה קודם שניגש לשמש סנדק משום שהולך לשבת ליד אליהו הנביא ושל איתב"ש לישב לידו.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'להידבק')

וְהָיָה יָמֵי יַעֲקֹב כְּיָמֵי יִצְחָק (פ"ו ב"ח)

שמע רבינו שר התורה שמרן רבינו הגר"א"ל שטינמן זצ"ל מזכירו בכל תפלת שמונה עשרה, אמר לי רבינו, שרבינו הגר"א"ל שטינמן זצ"ל אדם גדול, ואי-אפשר לדעת מאיזה זכות אנו חיים. והוסיף שפעם אמרו להסטייפלר זצ"ל אתה עייף וחלש, למה אתה

מקבל אנשים. והשיב לו, אין אנו יודעים בזכות מה חיים.

לאחר שמרן הגר"א"ל אלישיב זצ"ל עבר ניתוח [שניצל בנס] אמר רבינו שאיתא במדרש שמלאך המוות פגש צדיק ושאל את המלאך כמה זמן נשאר לי לחיות, אמר לו עליכם איני יודע, ה' תמיד מוסיף עליכם. שיש הנהגה שאפי' שכבר נגמרים השנים וה' מוסיף עוד. במדרש רבה (דברים ט') אמר לו, הראה לי את פרקי, אמר לו לא עליך ולא על כיוצא בך אני שולט, פעמים שהקב"ה חפץ במעשים הטובים ומוסיף בכם חיים שנאמר (משלי י') יראת ה' תוסיף ימים. וכן הוא בקהלת רבה (ג) אמר לית אנא שליט על ידיך ולא על דלחברך א"ל למה, אמר דבכל יום ויום אתון עמלין בתורה ובמצות ועושין צדקות והקב"ה מוסיף ימים על ימיכם.

כתוב מפורש בתורה אריכות ימים

אחד שאל את רבינו זצ"ל במכתב, אדם שיש בפניו אפשרות לכבד אביו וכהן, את מי יש להקדים? רבינו זצ"ל כתב לו שיקדים את אביו. חזר אותו יהודי ושאל, מדוע והרי גם אביו חייב בכבוד הכהן? ענה לו רבינו זצ"ל בזה הלשון: "כיבוד אביו זה פיקוח נפש דכתיב למען יאריכון ימיך ואין מקרא יוצא מכדי פשוטו".

המבט של רבינו זצ"ל על מצוות כיבוד אב ואם, היה מבהיל, זה פיקוח נפש עבור הבן המכבד משום שיש בזה הבטחה לאריכות ימים. ושוב אחד העיר מדברי המ"ב בסי' קס"ח שגם ב'וקדשתו' איכא אריכות ימים, והשיב רבינו שבכיבוד אב כתוב מפורש בתורה אריכות ימים.

הזמן שמפסיד בנסיעה ישלימו באריכות ימים

סיפר לי ידידי הגה"צ רבי ישעיהו אפשטין שליט"א שבאחת הפעמים שהגיע רבינו זצוק"ל לשמש כסנדק בעיה"ק ירושלים תובב"א והיה צריך ללבן איזה ענין עם מורו חמו מרן הגר"א"ש אלישיב זצוק"ל ונכנס אצלו. ושוב באותו שבוע הגיע רבינו

אני מחמיר שלא לבלבל את נער הבר מצוה ולא להעיר לו, כיון שילד חי מהבר מצוה כל החיים שלו, וממילא אם מבלבלים אותו זה מאוד לא טוב

מהליכותיו האציליות של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, ומה למד מהנהגת החזו"א זצוק"ל

יוסף ישית ידו על עיניך (טור)

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, בבית מדרשו, הקפיד להקל על קריאת הילדים שעולים לתורה בבר-מצוה, היינו שלא הסכים שיעירו להם, רק אם הקריאה היתה שלא כדין גם בדיעבד. לא ידעו מדוע הקפיד כל כך - שלא להקפיד.

עד שבא ידידו רבי נחום מינקוביץ, וסיפר שהמקור לכך הוא ממעשה שרבי נחום סיפר להרב פלמן אודות הבר מצוה שלו שהתקיימה בבית החזון איש, וכך סיפר הרב מינקוביץ:

כשהייתי חתן בר מצוה, החזון איש הגן עלי שלוש פעמים. בתקופת הבר מצוה שלי, כבר היו נביאים של קלף במנין של החזון איש (קודם לכן לא הצליחו לרכוש נביאים על קלף), ולכן הייתי צריך להכין היטב את הקריאה של הנביא.

נולדתי בחוה"מ סוכות י"ט תשרי, והשבת שלפני הבר מצוה שלי היתה יו"ט ראשון של סוכות שחל בשבת. לאחר מכן עשו קידוש בסוכה שעל הגג.

כיון שבימים הנוראים באו הרבה להתפלל עם החזו"א והיה צפוף מאד בחדר, אמר החזו"א למה להצטופף, נעלה על הגג ונתפלל שם, ואמר שיעשו ברזנטים עם גג של בד שלא יהיה שמש, והמקום היה טוב עם אויר טוב, ושם התפללו עד אחרי החגים.

בחצי השני של הגג, צא"י בנו סוכה לצורך הציבור (שהיה עתיד להתאסף ל'שמחת בית השואבה') ולא היה בה את החומרא של מעמיד דמעמיד של החזו"א, הסוכה היתה גדולה, ולכן החלטנו לעשות שם את הקידוש. אמא שלי אפתה עוגות וקנו שתיה, והכל היה מוכן בסוכה של החזו"א.

בבוקר יום השבת שהייתי צריך לקרוא את המפטיר, כמה ממתפללי המנין עוררו שאלה, שהיות והמפטיר היום הוא בספר תורה מיוחד בו קוראים את הפרשה של יו"ט, לכן יש הסוברים שלא להעלות קטן ל'מפטיר'. (המ"ב מביא שיטה כזו). החזון איש הבחין כי התעורר ויכוח, והתעניין על מה דנים ומה קרה, אמרו לו שיש שרוצים להחמיר שלא לתת לילד את המפטיר, מיד אמר החזון איש: "נו, לאזט אים לייענען" (תנו לו לקרוא) וחזר שוב "לאזט אים לייענען".

(בעקבות כך אמר פעם ר' בן ציון, שהוא הדין לגבי הקריאה עצמה של הילד, כל עוד שלפי הדין קריאתו טובה, אלא רוצים להחמיר, אני מחמיר שלא לבלבל אותו ולא לעשות לו בעיות כיון

שילד חי מהבר מצוה כל החיים שלו, וממילא אם מבלבלים אותו זה מאוד לא טוב).
זו היתה הפעם הראשונה שהגן עלי - לגבי העליה וקריאת ההפטרה.

כאשר התכוננו לערוך את הקידוש

הפעם השניה: לאחר התפילה, כאשר התכוננו לערוך את הקידוש של בר המצוה בסוכה שם, באו לחזון איש ואמרו לו שהסוכה לא טובה, היא בנויה עם מעמיד של ברזל וכו' ואין כאן את החומרות של החזון איש. ענה החזון איש "קודם נעשה את הבר מצוה ואחר כך נתפלל".

רבי ביינוש פינקל שהיה נוכח במקום הסביר את דבריו, שהחזון איש לא סבור שסוכה כזו פסולה לענין הלכתא, אלא שדעתו היא שכאשר בונים סוכה שיעשוה באופן שלא יהיה מעמיד דמעמיד ממק"ט, אבל אין זו סוכה פסולה, לכן בשמחת בר מצוה לא רצה החזון איש שיפריעו, ומי שלא רוצה שלא יאכל. ובאו כולם ונכנסו לסוכה - כולל החזון איש והתחיל הקידוש.

הפעם השלישית שהגן עלי הייתה בעת שהתחלתי להגיד את הדרשה, התחילו לשיר ולהפריע לי, אמר החזון איש לציבור: "נו לאזט אים" תנו לו, תנו לו לדבר, הקהל הפסיק לשיר עד סיום הדרשה. אמרתי את הדרשה בעברית

וכשסיימתי שאל אותי החזון איש בעברית: "גמרת?" אמרתי שכן, אז הוא אמר לציבור נו, "איצטער זינגט" עכשיו תשירו, ואז כולם שרו. (מתוך הספר 'לא שם')

פעם אחת ישבתי לפני מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל והשיחה נסובה על השואה האיומה. לפתע הרב שטיינמן התחיל לבכות, לרגע חשבתי שהוא נזכר בבני משפחתו ובקהילתו שנחרבה, אבל התברר שלא על זה הוא בכה..

הגאון רבי יחזקאל אברמוב שליט"א על נסיון העשירות

וְיִבְרָךְ הַחֹף יָמַי יִשְׁכֵּן וְהוּא הַחֹף אֲנִיּוֹת וְיִרְכָּתוּ עַל צִידוֹ (פס"ז)

פה יהודי מבוגר, מוגבל מעט, הוא מאד רוצה לשוחח עם הרב ומבקש אם הרב יכול בבקשה להפגש איתו. לקחתי מונית ונסעתי לשם, לאחר שלחצנו ידיים ל"שלום עליכם" הוא שאל אותי: כבוד הרב זוכר אותי? אמרתי לו: בוודאי שאני זוכר... קוראים לך רוברט ג.. הכרתי אותו מהתקופה שהייתי גר בניו יורק.

נגשנו לגופו של ענין. היהודי הזקן שטח בפני את בקשתו: הרב זייצ"ק בוודאי אתה יודע שאני לא אדם עני... ברוך ה' יש לי הרבה מאוד כסף, אך אין לי ילדים ואין לי למי להוריש את כל כספי... ואני מבקש את רשותך לכתוב אותך בצוואה שחמישים מיליון דולר מרכושי יגיעו אליך ותחלק אותם למוסדות תורה.

רציתי לבדוק את רצינותו ושאלתי אותו: למה לא תתן למישהו באמריקה? הוא השיב: אני מכיר את כל האנשים... אני יודע שאתה נאמן ואני סומך עליך. ואז שאלתי אותו: אם כן, מדוע אתה ממתין עם הנתינה שלך ורק כותב בצוואה, כדאי לך לקיים בעצמך את המצוה, בוא ותתן עכשיו!! תשאיר לעצמך בריווח את הכספים שתצטרך עד סוף ימך, ותזכה בעצמך לתת את השאר עכשיו. הוא סירב, ואני ניסיתי בכה ובכה, אך הוא עמד בשלו, ולא הסכים בשום אופן להוציא את הממון בחייו. כמובן שנתתי את הסכמתי לכתוב אותי כיוורש בצוואתו ונפרדנו לשלום.

ממשיך ר' חיים ומספר: לפני שעתיים קיבלתי טלפון מהקונסוליה (שגרירות). אתה זייצ"ק? כן. מבקשים ממך להגיע ממש עכשיו לקונסוליה. הלכתי לקונסוליה ובכניסתי לשם אמרו לי שהיהודי הזה רוברט ג. שרשם אותך בצוואה נפטר וכתב בצוואה שחמישים מיליון דולר מרכושו אמורים להגיע אליך לחלק למוסדות שלומדים תורה. כנראה שהיתה איזו סמכות לקבל החלטות בירושה גם לאנשי הקונסוליה, וכך עוד לפני שהספקתי לחשוב למי אחלק הם אמרו לי: הבאנו פה כמה מנהלי מוסדות, ועליך להחליט למי מהמוסדות האלו מגיע הכסף. הם ממתנים לך בתוך הקונסוליה. נכנסתי פנימה וחשכו עיני... למולי אני רואה נזירים וכמרים וכל מיני מנהלי מוסדות גויים. התפלאתי ואמרתי לאנשי הקונסוליה שקבלו את פני: הרי לא על זה רוברט דיבר, הוא כתב שהכסף ילך למוסדות תורה. והם השיבו: הם לומדים את ה'בייבל', את התנ"ך... ממש רבתי איתם והתוכחתי, אך הם היו חזקים ממני ולא עזר שום דבר. כל כספו של רוברט הלך לנוצרים.

ביקרתי אצל אחד מהנדיבים תומכי הכולל, אדם יקר מאד, היה זה זמן רב אחר חצות הלילה, ולתדהמתי אני רואה אותו מסתובב אנה ואנה. שאלתי אותו: מה מעשיך, מדוע אינך הולך לישון. והוא השיב בעצב: מה אגיד לך... אינני יכול לישון... אני ישן שעה פה ושעה שם... אבל יותר מזה אני לא מצליח לישון... במשך כל הזמן אני טרוד במחשבות על עסק פלוני וענין אלמוני...

דעו לכם! בעשירות של אדם זה, הוא יכול לחתן בכבוד את בני הנינים שלו, ואחר זה עוד ישאר בידו ממון רב. אין לו שום בעיות מטרידות בעסקים, או במשפחה - והוא אינו מוצא מנוח. כל זה אך ורק מסיבה אחת: "והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון"(קהלת), כפשוטו ממש! ואדם זה איננו חריג, זו היא תכונה אופיינית לעשירים גדולים, הם אינם מצליחים לישון. להיות עשיר זהו אחד מהדברים הקשים ביותר. אדם צריך להודות לה' על "שלא עשני עשיר".

בעל "חובות הלבבות" כותב: "ומתועלת הבטחון בה' בענין התורה, כי הבוטח בה', אם הוא בעל ממון, ימהר להוציא חובות האלוקים וחובות בני אדם מממונו בנפש חפצה ורוח נדיבה". כלומר הבוטח בה' מוציא את ממנו על המצוות בשמחה, ואינו מצטער על שנחסר לו כסף. וכגון במצוות צדקה - בעל בטחון מפזר צדקה בלי חשבונות. ואכן ניתן לראות בני אדם שרוצים לתת מהונם להחזקת תורה ולצדקה, והקושי שלהם לתת כראוי הוא משום חסרון בבטחון, מפני שחוששים הם שהוצאה כספית זו תגרום להם הפסד כל שהוא.

מעשה שסיפר אדם שהיה מקורב מאד להגה"צ להגה"צ רבי חיים זייצ"ק

ראיתי בענין זה מעשה שסיפר אדם שהיה מקורב מאד להגה"צ רבי חיים זייצ"ק זצ"ל. ביום אחד כאשר הלך כדרכו לרבי חיים זייצ"ק, היה נראה לו שר' חיים אינו חש בטוב, כאשר שאלו על מצב בריאותו השיב לו ר' חיים שמצב בריאותו בסדר ב"ה, אלא שהיה נוכח כעת במוסר השכל נורא. וכך פתח ר' חיים וסיפר: לפני חמש שנים התכוננתי לצאת לישיבה, ולפתע קבלתי טלפון מפקידה של מלון "המלך דוד" בירושלים: כבוד הרב זייצ"ק, יש

סיים ר' חיים את הסיפור ואמר למקורבו: זה עתה הגעתי מהקונסוליה, ממש כמה דקות לפני שבאת, הרגשתי שלבי עומד להתפקע מלשמור סיפור כזה בתוכי. כמו מלאך מן השמים נשלחת אלי ברגע הנכון. אתה מבין מה הולך פה? כמה התחננתי לאותו רוברט שיתן את כספו בחייו... שאלתי אותו: למה לחכות עד הזמן שכבר לא תהיה בין החיים? אילו הוא היה שומע בקולי הוא היה מונע את הדבר הזה. הוא כל כך התעקש ואמר: כל עוד אני בחיים אני לא אתן פרוטה אחת לתורה. ומה אירע לבסוף? הקב"ה השיב לו: אתה לא רוצה בחיים - גם במותך לא תזכה. כל הכסף שלו הלך לתקצב כמרים, שקצים וגילולים ממש.

זכורני שפעם אחת ישבתי לפני מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

בהקשר לכך זכורני שפעם אחת ישבתי לפני מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל והשיחה נסובה על השואה האיומה שפקדה את עמינו. לפתע הרב שטיינמן התחיל לבכות בכי של ממש, לרגע חשבתי שמסתמא הוא נזכר בבני משפחתו שנהרגו ובקהילתו שנחרבה וצער מתגבר. אבל התברר שלא על זה הוא בכה. הוא המשיך בבכי ואמר: "כל כך הרבה כסף היה ליהודים לפני השואה, הם יכלו לעשות עם זה כל כך הרבה מצוות, ולבסוף הנאצים לקחו הכל". זהו צער מיוחד של 'הפסד'. אדם יכל לעשות כל כך הרבה מצוות בחייו ולנצל כראוי את מתנת האלקים שנמסרה בידו וכשאיחר מלעשות זאת פספס הכל.

זהו מה שמלמדנו ה"חובות הלבבות". בטחון בה' מביא את האדם להבין שלעולם לא יוכל להפסיד מהוצאת ממון על חובות האלקים. ועל כן הוא אינו מפסיד את ההזדמנויות לקיים מצוות בממונו כראוי.

עובר עלי במחיצתם של "עשירים"

כבר אחת עשרה שנה שחלק גדול מזמני עובר עלי במחיצתם של "עשירים", וזאת אוכל לומר בפה מלא: כל עושרם הוא יחסי כלפי מי שעני ממנו יותר. כל העשירים מסתכלים בחבריהם... גם עשיר שיש לו מיליארדים, הוא פוזל לצדדים... ואומר בלבו: "אני עשיר כלפי פלוני, אבל כלפי אלמוני עדיין אינני עשיר כלל". ודבר זה אינו מרפה ממנו ולא נותן לו מנוח. רק האדם שמסתפק במה שיש לו, באמת אין לאף אחד יותר ממנו, והוא נקרא עשיר אמיתי. עשיר אחד, יהודי יקר תומך תורה גדול, קנה אניה מסוג 'יאכטה'... כאשר שהיתי אצלו הוא ביקש שאבוא לבקר בה ולהתרשם. כמובן הגעתי כבקשתו, ראיתי את הפאר וההדר השולט שם בכל פינה. אחרי נסיעה ביאכטה... הודיתי לו וקיימתי "ישבחנו בעיניו".

לאחר שירדנו הוא אומר לי: רבאיי! אני צריך לקנות יאכטה הרבה יותר רצינית מזו!! נדהמתי... הלא רק עכשיו קניתי יאכטה מפוארת, מה עוד אתה רוצה?? אבל זו המציאות, אין לו שום סיפוק! הנסיון של עשירות הוא 'פן' אשבע וכחשתי ואמרתי מי ה' כפשוטו ממש, האדם העשיר מסוגל פתאום לחשוב ברצינות: "אני

עשיתי את הכסף, אני השקעתי בבורסה, הצלחתי והעשרתי, אני עשיתי את כל זאת"

בדידי הווה עבר שהייתי משתדל לסייע לאדם שהיו לו קשיים אמרתי לו אז בעידוד ובידידות: אל תדאג, יום אחד עוד היה לך הרבה כסף... אבל אני מבקש שגם אז תזכור אותי! אותו אדם אכן יצא ממצבו והעשיר מאד, והיום הוא לא עונה לי לטלפונים... אדם עשיר, סובל נורא נוראות! אפשר להאריך ולתאר את מסכת חייהם של העשירים כיצד המציאות היא ההיפך הגמור ממה שנדמה. כאמור, אני מסתובב הרבה בין עשירים בחו"ל השומעים את מצב חייהם של אברכים השוקדים על התורה, רבות אני שומע אותם מתבטאים ברחמנות על חיי האברכים "מסכנים, אין להם אוכל לאכול...". אך אנו יודעים כי האומר כך מעולם לא טעם את טעם החיים המתוקים של אברך! וכי כיצד ניתן לתאר לאמריקאי שאינו מכניס לפיו בשר שלא נשחט באותו יום... את טעם חייו המתוקים של אברך?... וכי הוא יבין שאברך המסתפק במה שיש לו, בוטח בה' ומודה לו על ששם חלקו בנסיון זה והוא מלא אושר ושמח בחלקו.

אותו עשיר מביט על האברכים כמסכנים ומביע את רצונו לעזור להם, אך האמת היא שהרחמנות היא עליו, הלא הוא צריך לעבור את הנסיונות של העושר. המון דאגות והרבה "צרות של עשירים", ומה שיזכה ויסייע לאברכים יהיה עזרה לעצמו... עלינו להיות מאושרים במצבינו ולהודות ללא גבול להקב"ה על כך.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר - "באמונתו יחיה")

הנה כבוד הרב, זהו נכדי היקר יעקב משה אהרן דוד יהונתן גבריאל לייב, ב"ה זוכים אנו כעת לשמחת בר המצוה שלו. "אבל" שאל הרב, "למה קראתם לילד בשמות רבים כל כך?"

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א על ברכותיו של יעקב אבינו

וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתֵי אֲבֹתָם וַיִּצְחָק (פס', טו)

המפרשים תמהים: כיצד מקדים יעקב את שמו לשם אבותיו - כביכול חשוב הוא מהם, וכי זו היא דרכו של יעקב? כתוב במשנה (אבות פ"ב): 'על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים'. כשנתבונן בפסוקי התורה נגלה, כי הראשון בעולם שעסק ב"עבודה", היה אדם הראשון שהקריב קרבן. הראשון שעסק בגמילות חסדים היה נח, שבזמן ששהה בתיבה, מבוקר עד ערב היה עסוק רק בגמילות חסדים. התורה ניתנה אלפים שנה לאחר מכן, מדוע סידרה המשנה את ה'תורה' לפני עבודה וגמילות חסדים? רבי חיים מוולוז'ין בספרו 'רוח חיים', לומד ממשנה זו יסוד גדול: 'כול היה אדם לעסוק בעבודה ובגמילות חסדים כל ימיו, ולהיות בטוח שבכך יזכה לחיי העולם הבא, אך כשיתחיל ללמוד תורה יתברר לו לפתע כי לא רק שהקרבנות שהקריב לא נחשבו קרבן, אלא אף חטא בכך שהקריב 'שחוטי חוץ'.

הט"ז (יו"ד קס) אומר שלהלוות בריבית זה גם נקרא 'חסד'. אדם שילוח לחברו מיליון דולר בפריסת תשלומים חודשית לעשרים שנה, עם ריבית זעירה של דולר אחד לשנה, היש בעל חסד גדול ממנו? אך התורה אומרת: זה לא חסד, זוהי עבירה! כל החסד שהיית סבור שעשית במשך עשרים שנה נחשב לך לחטא. התורה - היא זו שקובעת מה נקרא עבודה ומה נקרא חסד, ולא הרגשות הטבעיים! על דרך זו מבאר האדמו"ר ממטרסדורף בספרו 'בית ישראל השלם': יעקב אבינו נחשב עמוד התורה, אברהם אבינו - עמוד החסד ויצחק אבינו - עמוד העבודה.

כאמור, יכול אדם להרגיש 'קדוש' ולעסוק ב'חסד' כל היום. ובסופו של דבר מתברר שלפי התורה הוא פושע נאלח. אותם הדברים אמורים גם כלפי המושג 'עבודה' - קרבנות. מי שאין ריח תורה בקרבו יכול לומר לעצמו: אני רוצה להביא קרבן, אך למה להתקמצן ולהביא כבש קטן, אביא פיל גדול... לכן הקדים יעקב 'ויקרא בהם שמי', קודם צריך את ה'תורה', ולאחר מכן 'ושם אבותי אברהם ויצחק' - עבודה וגמילות חסדים. בכל דבר שעושים, אפילו בחסד ובעבודה - חייבים דבר ראשון את התורה, כיון שבלי 'תורה' אפשר לעוות את המושגים 'חסד' ו'עבודה' ללא גבול!

פגישה עם ראש ממשלת גרמניה

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בספרו 'קול יהודה' באר את משמעותה של ברכת יעקב לבניו, על פי מעשה שארע עם הרב

מאיר להמן זצ"ל, רבה של קהילת החרדים במיינץ.

ביום מן הימים עמד רבי מאיר ליהמן לנסוע עם שניים מראשי קהילתו, לפגישה עם ראש ממשלת גרמניה בנוגע לענין חשוב של הקהילה.

הפגישה החשובה, אשר תוכננה זמן רב מראש, נועדה לשעה 11 בבוקר, וכיון שידע הרב ליהמן שנסיעה לעיר הבירה ברכבת לוקחת כשעה, סיכם עם ראשי הקהילה שיצאו יחדיו ברכבת העומדת לצאת בשעה 8.45 בבוקר.

הרב ליהמן השכים קום באותו בוקר, ולאחר התפילה פנה לאכול ארוחת בוקר חפזה בטרם יצא למסע.

כשסיים ועמד לצאת אל העגלה אשר המתנה לו בחוץ לקחתו לתחנת הרכבת שמע הוא קול נרגש מבעד לדלת: "אני חייב לדבר דחוף עם הרב".

'לא תוכל לדבר כעת עם הרב' שומע הוא את בני ביתו 'הוא נוסע עכשיו, ויחזור רק מחר'.

'לא שייך לחכות למחר!' אומר הזר בתקיפות, "מדובר כאן בשאלה של פיקוח נפש!"

כששמע הרב ליהמן שמדובר בענין של פיקוח נפש, פתח מיד את הדלת והזמין את הזר להכנס. אל החדר נכנס איש מבוגר. "האם כבוד הרב מכיר אותי?" "לא אדוני, לא זכיתי. מה הענין?" שואל הרב בחיפזון. "כבוד הרב אולי לא מכיר אותי, אולם אני מכירו היטב, לפני זמן רב זכיתי לשמוע את דרשתו..."

"אדוני, תסביר לי בבקשה, ומהר, כיצד יכול אני להציל חיי אדם?" "מיד, מיד. אבל כבוד הרב דרש אז כל כך יפה, דמעות זלגו מעיני לאחרי הדרשה. נחון אני בזיכרון טוב, ברוך ה', וכששכתי לביתי חזרתי על דבריו מילה במילה, האם רוצה כבוד הרב שאחזור עכשיו על דרשתו?"

"אדוני" - אמר הרב ליהמן שנעמד על מקומו, "אני חייב לנסוע מיד! התעכבתי רק משום שהבנתי שמדובר בפיקוח נפש". "טוב, אקצר. רציתי לספר לכבודו רק עד כמה עוררה בי דרשתו אמון בו, ולכן באתי כעת עד לכאן. כעת ישמע כבודו למה באתי אלי. נישאתי למזל טוב לפני כשלושים שנה."

'מזל טוב! בנין עדי עד! ומה זה קשור לפיקוח נפש?' "עשרים וארבע שנים חייתי עם אשתי המנוחה, עד ש... אוי רבי, איזו אשה מיוחדת היתה היא..."

מה פיקוח נפש? אני מ-א-ד ממהר!

הרב ליהמן שראה כי עומד הוא להפסיד את הרכבת, קם בחופזה ממקומו וניגש לדלת. להוותו, נעמד האיש מלוא קומתו וחסם

את הפתח. 'הלא אמרתי לרב שמדובר בפיקוח נפש, כיצד חושב הוא לעזוב אותי כך?!' 'מה פיקוח נפש? אני מ-א-ד ממהר!' 'נו, אמור בקיצור, במה מדובר?'

"ובכן, נסעתי לאמריקה לאור בקשת בני שאדור לצידו לעת זקנתי, כמה סבל בני זה במהלך המלחמה, אבל על כך אאריך הדיבור במועד אחר... בתי אמנם גרה כאן בגרמניה, ואף היא ביקשתני לדור לצידה, אך בני הוא עשיר גדול, ובכן, נסעתי לאמריקה..."

, - קרא האיש ביאוש - "מה בעצם אתה רוצה ממני?" "מיד אגיע ללב הענין, נסעתי לאמריקה באניה, הנסיעה היתה נוחה, זכינו אפילו לקדש את הלבנה על האניה, אבל כבודו ממהר מה מאריך אני בדיבורים, החיים באמריקה לא מצאו חן בעיני, ועל כן שבתי לגרמניה, ואז שמעתי את הדרשה ההיא..."

"שוב הדרשה?!"

"סבלנות, אני מיד מסיים. כשחזרתי נולד בן לבתי, זו שכזכור דרה כאן. כובדתי בסנדקאות, הכל היה מוכן לברית, אך לפתע קרה אסון..." "זה סיפור מאד מצער" - אמר הרב ליהמן - "אך במה יכול אני להועיל?"

"בבקשה לשמוע עד הסוף. לפני שבוע ילדה בתי בן נוסף" "אה, באת להזמין אותי להיות סנדק? אני לא יכול להיות מחר סנדק! שלום!"

"לא, לא באתי להציע לרב סנדקאות! מחר - אם ירצה ה' עומד הוא להיכנס בבריתו של אברהם אבינו, האם יכול אני שוב לקבל את הסנדקאות, ואם חלילה... מה אעשה כבוד הרב?"

"אל תקבל על עצמך את הסנדקאות! עכשיו תן לי כבר ללכת!" הרב החל לרוץ לעבר המדרגות, אך האיש אחז בו בחוזקה. "עוד שאלה אחת! איך נקרא לילד?"

"איך תקרא לו?" ענה הרב - שהצליח בינתיים להיחלץ מלפיתתו - תוך שהוא מדלג במדרגות בחיפזון וקופץ לתוך העגלה, תקרא לו: יעקב, משה, אהרן, דוד, יהונתן, גבריאל, לייב או כל שם שתמצא לנכון."

כמה יעלה לי היעוץ...?

טרם נעלמה העגלה בעיקול הרחוב, הספיק הרב עוד לשמוע את הזקן קורא לעברו: "כמה חייב אני לשלם לכבודו? כמה יעלה לי היעוץ...?"

כצפוי, כשהגיע הרב לתחנת הרכבת, לא נותר לו אלא לשמוע את שאון גלגליה המתרחקים. הוא שב לאחוריו ביאוש, וגילה את שני ראשי הקהילה אשר ביכרו שלא לנסוע בלעדיו.

הרכבת הבאה היתה אמורה לצאת רק בשעה 11 - שעה שבה אמורה היתה הפגישה להיות בעיצומה. למרות זאת נדברו הם לשוב לתחנה בסמוך למועד זה, תוך תקווה שיקבלם ראש הממשלה במועד מאוחר יותר. מששבו לתחנת הרכבת, גילו המוני בני אדם נרגשים הסובבים בתחנה. מה קרה? אסון מחריד! הרכבת שיצאה ב 8.45 ירדה מהפסים, לא ידועים כרגע פרטים מדויקים, אך ישנם ודאי כמה עשרות הרוגים.

הזקן היה בעצם שליח ההשגחה להצילם! ברכבת של השעה 11 הגיעה המשלחת בשלום לעיר הבירה. ראש הממשלה הסכים לקבלם בשעה מאוחרת יותר, מתוך שחשש קודם לגורלם, משום שידע שאמורים היו הם לנסוע ברכבת שירדה מהפסים, האזין כעת לדבריהם ביתר תשומת לב, והענין שלשמו הגיעו סודר במהרה על הצד היותר טוב.

שנים עברו, הרב ליהמן הספיק כבר לשכוח מהמעשה, והנה ביום אחד מגיע אל ביתו של הרב, יהודי לא מוכר, יחד עם בנו - נער בר מצוה. "כבוד הרב" אומר האיש, באתי בזה להזמין לשמחת בר המצוה של בני זה שחי בזכות עצתו החכמה."

לקח לרב ליהמן כמה דקות להיזכר, אך משנזכר - הסכים למרות הטרחא לבוא לשמחה, מתוך רגשות הכרת הטוב על הנס שארע עמו באותו היום.

באולם, גילה הוא את הזקן, זורח מאושר, "הנה כבוד הרב, זהו נכדי היקר יעקב משה אהרן דוד יהונתן גבריאל לייב, ב"ה זוכים אנו כעת לשמחת בר המצוה שלו. "רבותי!" קרא הזקן תוך שהוא מפנה פניו לנוכחים, "זהו האיש שהציל את חיי נכדי, וברוב עדינותו סרב אף ליטול תשלום על כך."

"אבל למה?" שאל הרב, "למה קראתם לילד בשמות רבים כל כך? "הרי הרב בעצמו ציוה כך! נחון אני ב"ה בזכרון טוב, זוכר אני היטב אף את דרשתו של הרב לפני שנים רבות, ויכולני לחזור עליה לפניו בעל פה..."

כעת כבר היתה לרב ליהמן סבלנות להקשיב במשך שעה ארוכה לכל סיפוריו של הזמן על הקורות עמו בכל ימי חייו...

אומר הרב צדקה: מה רצה יעקב? שיקראו לבני יוסף בכמה שמות: מנשה אברהם יצחק ישראל? מה חסר היה להם בשם אחד? יעקב אבינו לא חיפש שיקראו להם בכמה שמות, הוא רצה שהסגולות שישנן בשמות האבות הקדושים - תורה עבודה וגמילות חסדים, יהיו באפרים ומנשה, ועל כך מברכם 'ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק'.

(מתוך הספר 'ומתוך האור' בראשית)

רבי חיים פלאג'י זצ"ל כותב, שאם יש על אדם גזירה - בעיה בריאותית, עיכוב בשידוך, או שהפרנסה קשה - והוא מנסה לעשות הכל, אך הדבר לא עולה בידו, העצה עבורו היא ..

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א על הסגולה של רבי חיים פלאג'י זצ"ל

זו הוא יתחיל לומר את הקטע השני "על כן נקוה לך ה' אלוקינו", ויכוון על הצרה הפרטית שלו: ריבונו של עולם, אני מקוה רק לך! אדם שכך יעשה - כותב רבי חיים פלאג'י - בדוק ומנוסה שייושע, והבעיה שממנה הוא סובל תבוא על פתרונו". כמה אדם יכול לזכות כאשר הוא מחזק בקרבו את כח האמונה ש"אין עוד מלבדו"!

השמח מוכיח כי הוא מאמין בה'

ולבן שנים מִחֶלֶב (מט),
הגמרא (כתובות קיא) דורשת פסוק זה: "טוב המלבין שינים לחברו יותר ממשקו חלב, שנאמר: 'ולבן שנים מחלב', אל תקרי לבן שינים' אלא 'לבון שינים'".
אדם הולך במדבר. הוא צמא מאד, תאב לשתות. מי שיגיש לו כוס חלב קר ומרענן עושה, ללא ספק, מעשה חסד גדול. חז"ל מלמדים אותנו, שמי שמראה לחברו פנים שמחות, ומחייך אליו - זה חסד גדול יותר ממשקו חלב.
ויש להבין מהי המעלה הגדולה בהלבנת שיניים לחבר? מה המיוחד בחיור?

התשובה: המלבין שיניים מוכיח שהוא מאמין בה'! הוא יודע שהוא יכול להיות רגוע, ואין לו ממה לדאוג! אדם דואג הוא אדם חסר אמונה, ולאדם כזה אין שמחה. כל פעם צצה לה דאגה חדשה. סיפר הגה"צ רבי בנימין פינקל, שליט"א המשגיח של ישיבת מיר, שאחד הנכדים של הסבא מסלבודקה היה צריך להבריא את הגבול מרוסיה לפולין. להבריא את הגבול היה ענין של סכנת נפשות! חיילים, שומרי גבול, יורים בלי רחמים במי שמנסה להבריא את הגבול.

הוא בא לבקש ברכה מהסבא שיצליח לעבור בשלום. שאל אותו הסבא: "האם אתה הולך לבדך או עם מישהו?"
"אני הולך עם ראובן", השיב הנכד.
"עדיף שתלך בלעדיו", אמר לו הסבא.
"מדוע?", שאל הנכד. "הרי הוא בחור מצויין?"
"אכן כן", אמר הסבא, "אבל יש לו פנים זעופות. למי שיש פנים זעופות אין זכויות, ואתה עלול להסתבך".

אדם שחי עם אמונה - הוא אדם מאושר, שתמיד שמח. האמונה נוסכת בו כוחות לעבור את מאורעות החיים, על כל הניסיונות שיש בהם, בשלום ובלי דאגות.

(מתוך הספר - שש באמרתך - בהוצאת 'פה נוף')

רבי חיים פלאג'י זצ"ל (כפ, יח)

אברך תלמיד חכם פגש אדם שחיבר ספר על מעלת הקדיש. אמר האברך למחבר: "האם הזכרת בספרך את דברי המדרש ב(קהלת רבה פרק ט פרשה כא)?"

שאל המחבר: "לא. מה כתוב שם?"

"המדרש שם מביא דבר נפלא", אמר האברך. "אדם שיש עליו גזירות קשות, אם הוא בא לשיעור של תלמיד חכם, שומע את הקדיש שאחרי השיעור ועונה 'אמן יהא שמיה רבא' בכוונה, אפילו יש עליו שטר גזירות למשך מאה שנה - דהיינו שהגזירות הן לא רק עליו, אלא גם על בניו, נכדיו וניניו - הקב"ה מוחל לו על כל עוונותיו וקורע את השטר!"

אמר המחבר: "לא הכרתי את המדרש הזה. יישר כח שהבאת זאת לידיעתך! ומאחר וחדשת לי כזו ידיעה נפלאה, הרשה לי להחזיר לך באותה מטבע ולספר לך על סגולה נפלאה ואדירה: רבי חיים פלאג'י זצ"ל כותב, שאם יש על אדם גזירה - בעיה בריאותית, עיכוב בשידוך, או שהפרנסה קשה - והוא מנסה לעשות הכל לפתור אותה, אך הדבר לא עולה בידו, העצה עבורו היא שיאמר את כל הקטע הראשון של "עלינו לשבח" בכוונה, ואז יחזור שוב על המילים "הוא אלוקינו אין עוד וכו'", ולאחר מכן ירהר בדעתו שאין עוד בעולם שיכול להושיעו חוץ מהקב"ה. במחשבה

סיפר האדמו"ר מהר"ש מבאבוב זצ"ל: 'אמי הרבנית ע"ה הייתה יושבת כל יום באשמורת הבוקר ואומרת תהלים בבכיות. פעם בהיותי צעיר שאלתי אותה: על מה אמא בוכה?

הרב חנניה צ'ולק שליט"א על תפילה בדמעות על הילדים

לראותם בגידולם. והוסיף: 'ע"י הדלקת נרות שלך, יש לך בנים כאלו'. בזאת הצביע על בנו רבי ישכר דוב זצ"ל, שלימים נודע כקדוש וטהור גאון עצום וראש אלפי ישראל (פרקי אבות 'מפי ספרים וסופרים' ח"א תעד).

אני הצלחתי? הקב"ה עזר לי

רבי רפאל הלוי, בנו של הגרי"ז מבריסק זצ"ל, סיפר: פעם יצא אבא עמי לטיול היומי, כדרכו, לצורך בריאותו. באמצע הטיול הופיע יהודי אחד לקראתנו, ואמר: הרב מבריסק, מקנא אני בכם, לאחר השואה האיומה היו בכל בית ובית אבידות בנפש, כי כמעט בכל משפחה ומשפחה היה אחד שיצא לתרבות רעה, ואילו אצל הרב - כל בניו הולכים בדרך התורה. הגרי"ז כאילו נאלם דום, ולא השיב מאומה, והלה פנה והלך לו לדרכו. ר' רפאל המשיך לדבר עם אביו על מה שדברו קודם, וכך המשיכו בשיחתם עד קרוב לגמר הטיול. פתאום פנה הרב מבריסק אליו וא"ל: היודעים הם כמה נהרי דמעות שפכתי, בעת שנענעתי את עריסות ילדי בקטנותם? ופעם כשאמרו לרב מבריסק שהצליח בחינוך בניו, אמר: אני הצלחתי? הקב"ה עזר לי. וכי יודע אתה כמה תפלות ובכיות השקעתי? אחרים מנדנדים העריסה ושרים ואני אמרתי תהלים. ופעם אחרת ענה לאחד: הבנים הטובים שיש לי, זה מאחר שלא עברה עלי תפילת שמו"ע אחת יבשה בלי דמעות...

יהודי ביקש מהאדמו"ר מסאטמאר זצ"ל

יהודי ביקש מהאדמו"ר מסאטמאר זצ"ל, שיברכנו שיצליח בחינוך בניו, וענה: כדי להצליח בחינוך צריכים לקום באשמורת הבוקר, ולהזיל דמעות על ספר תהלים בתפילה להקב"ה על כך. ובהזדמנות אמר, שאבותינו, כשראו שהבנים אינם מצליחים כ"כ בלימוד - הורידו דמעות כנחל בברכת התורה ובברכת 'אהבת רבה' להצלחת בניהם בתורה. עוד אמר: שגור בפי העולם, שבנים אין יכולים לבחור, רק לקבל מה שהקב"ה הזמין לו, אבל חתנים טובים - יכול לבחור בעצמו. אבל אני אומר ההיפך, חתנים אין יכולים לבחור, שבהכרח ייטול מה שהוכרז מ' יום לפני יצירת הוולד בת פלוני לפלוני, אבל בנים טובים - יכולין לבחור, ע"י שיתנהג כהוגן, ויוריד דמעות לבקש מהקב"ה בנים טובים. ומשמו דמהרי"ד מבעלז דצ"ל שאמר: מי שיש לו בנים - לא יניח שמו"ע אחת יבשה בלי דמעות על בנים טובים.

(מתוך גליונו של הרב צ'ולק תשפ"ה)

הפלאך הנאץ אתי מכל רע
יבכה את הנערים (פ"ה)

הרה"ק מהר"א מבעלזא
זצ"ל אמר: מי שאינו
מרטיב עיניו בדמעות
חמות ג' פעמים ביום,
איני מבין איך יכול לראות
הצלחה ונחת מבניו.

קדיש: ישראל ברדוגו

כשנכנס רבי ישראל משה מאנדל זצ"ל (המכונה טעגלישער) אל המהרי"ד מבעלזא זצ"ל, התבטא אליו המהרי"ד: מי שלא מתפלל בתפילת שמו"ע ג' פעמים ביום בבכי על זרעו - לא יזכה, חלילה, לכך... שאלו ר' ישראל משה: היכן המקום בתפילה בברכות שמו"ע, בו יתפלל על הצלחת צאצאיו? א"ל: בברכת 'מודים', כשמזכירים 'לדור ודור נספר תהילתך', שם צריך לכוון על זרעו שיהיו דורו ובני דורו לנצח הולכים בדרכי תמים בעבודת הבורא.

פעם שח רבי דוד סולובייצ'יק מבריסק ששמע מאביו הגרי"ז סולובייצ'יק דצ"ל (גאב"ד בריסק) שכדי לזכות לבנים טובים, צריכים לשפוך נחלי דמעות, והעיד על עצמו שעל כל בן ובן היה שופך נחלי דמעות.

על מה אמא בוכה?

סיפר האדמו"ר מהר"ש מבאבוב זצ"ל: 'אמי הרבנית ע"ה הייתה יושבת כל יום באשמורת הבוקר ואומרת תהלים בבכיות. פעם בהיותי צעיר לימים נגשתי אליה ושאלתי אותה: על מה אמא בוכה? אמרה לי: 'שלמה' לע אני בוכה שתהיה ירא שמים. והמשיך רבינו: 'די מאמע'ס טרערן... לויט אירע טרערן וואלט איך געדארפט צו זיין אסאך א העכערער בעל מדרגה... אבער וויפיל דאס האט שוין אויפגעטוהן, וועד האט אן השגה? און אפשר אויף אונזערע קינדער שוין...' (דמעות של אמא שלי... בזכות הדמעות היה ראוי שאגדל הרבה, גבוה ובעל מדרגה... אבל מה שהדמעות כן פעלו - מי יכול לשער ולהשיג? אולי זה ישפיע ויפעל על בנים ודורות הבאים שלי).

תפילה בהדלקת הנרות

מסופר על הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצ"ל שאמר לזוגתו הרבנית: כדרך שמתפללים בהדלקת הנרות על הבנים - כך זוכים

ה"חזון איש" נהנה מאוד, והיה מספרם לכל מי שנכנס אליו באותו יום

וַיֵּרָא מַנְחֵה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נְעֻמָּה וַיֵּמָּה
שְׁכֻמוֹ לְסִבּוֹל וַיְהִי לָמָּס עֶבֶד (סו, טו)

בעל ה"סולם", רבי יהודה לייב אשלג זצ"ל, שאל את רבינו ה"חזון איש" זצ"ל [יש אומרים שהיה זה האדמו"ר מאזורוב זצ"ל, שהתגורר בסמוך ל"חזון איש" בחודשי חייו האחרונים של ה"חזון איש"]:
אם יששכר ראה שמנוחה היא דבר טוב והארציות נעימה, אם כן היה צריך לשאוף ולהשתוקק לכך, שיוכל לנוח בנעימות בשלווה, ולמה "ויט שכמו לסבול" שזהו ההפך ממנוחה?

אמר לו ה"חזון איש": "אמור אתה פשט".

אמר הרבי: יששכר ראה שמנוחה היא דבר טוב והארציות נעימה, אמר: ריבונו של עולם, אני מוותר על כל הנעימות הזאת, אני מקריב אותה בעבורך! ובמקום זה "ויט שכמו לסבול - עול תורה" (רש"י), אני מקבל על עצמי את עול התורה.

ה"חזון איש" נהנה מאוד מן הדברים, והיה מספרם לכל מי שנכנס אליו באותו יום.

והנה חז"ל (ברכות נד) אומרים: "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך - בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע".

כיצד ניתן לעבוד את ה' ביצר הרע?

הפשט הפשוט הוא, שגם כשעוסק בצרכי הגוף ושאר תאוותיו - יתכוון לשם שמים. אבל יש פשט אחר: "בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע" - שיכופף ויכניע את היצר הרע לטובת היצר הטוב, ונמצא שהוא עובד את ה' בשני יצרים. אדם אומר שהוא אוהב את ה'. במה זה בא לידי ביטוי? מה אתה מקריב ומשלם לו עבור אהבתך אליו? התשובה היא: אני מבטא את אהבתי אל ה' על ידי שאני לא נכנע ולא שומע בקול היצר הרע. "בטל רצונך מפני רצונו". ומוסיפים חז"ל: "בכל מאוחד - בכל ממונה" (שם). טבע האדם שהוא אוהב מאוד את ממונו, וכיון שהוא אוהב את ה' הריהו מוסר את כל אהבתו לממון - לכבוד ה'. מוותר על כל ממונו לצורך עבודת ה', כמו יששכר שמסר את המנוחה והארציות לה' וביקש לעצמו לסבול עולה של תורה.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן בהוצאת 'פה גוף')

אנחנו רוצים שהרב יפעל בדחיפות כנגד ההלשנה!

אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחֶרֶבִי וּבְקִשְׁתִּי (סו, כב)

רש"י פירש: "בחרבי ובקשתי - היא חכמתו ותפילתו".
התורה נמשלה לחרב. ומדוע דווקא לחרב?
אומרת הגמרא (מכות י"ע"א): "אמר רבי יהושע בן לוי, מאי דכתיב 'עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים', מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה? "שערי ירושלים", שהיו עוסקים בתורה". בזכות התורה נוחלים ישראל ניצחון על אויביהם.
אחד מגדולי רבני הונגריה סיפר סיפור נפלא:
מלשין אחד, מן המשכילים הידועים לשמצה, החליט לעשות כל שביכולתו כדי שהשלטונות יסגרו את ישיבת פרשבורג. הוא התחיל להכשיר את השטח לכך, והלשין בפני גורמים בכירים בשלטון, שבישיבה לא לומדים "השכלה".
דבר ההלשנה נודע לפרנסי הקהילה, והם מיהרו אל ה"חתם סופר" זצ"ל, כדי שיפעיל את השפעתו במקומות הנחוצים וינסה לבטל את רוע הגזרה בטרם יהיה מאוחר מדי. כשהגיעו ל"חתם סופר", הוא היה באמצע השיעור. הפרנסים ביקשו סליחה, וסיפרו בבהילות על הקובלנה שהגיש המלשין, ועל הסכנה המוחשית המרחפת מעל הישיבה ותלמידיה.

ה"חתם סופר" נהג שלא לדבר באמצע השיעור. כיון שכך, הוא רמז להם: "נו?" כלומר, מה אתם רוצים שאני אעשה? אמרו הפרנסים: "אנחנו רוצים שהרב יפעל בדחיפות כנגד ההלשנה! כל דקה חשובה!"

הנהן ה"חתם סופר" בראשו ורמז להם: "אכן, אני פועל", והמשיך להגיד את השיעור.

לאחר שהסתיים השיעור, הסביר להם ה"חתם סופר", שההשתדלות החזקה ביותר והטובה ביותר כדי לסכל את מחשבת הרשע של אלו הקמים עלינו, היא בלימוד התורה! התורה היא זו שמגינה ומצילה.

ה"חזון איש" זצ"ל היה אומר, שבלתי אפשרי היה להביא את השואה על עם ישראל, כל זמן שרבי ברוך בער זצ"ל היה חי, כי עמל התורה שלו הגן על כל הדור כולו. עד כדי כך גדול כח התורה.

(רבי שלום מאיר ולך שליט"א - מתוך דורש טוב - בהוצאת 'פה גוף')

כל המבקש ימים ושנים ועושר וכבוד וחיים ארוכים בעולם הזה ולעולם הבא, חיים שאין להם סוף וקץ ותכלית, יעשה את רצון אביו שבשמים ואת רצון אביו ואמו

כל מה שכדאי לדעת על אריכות ימים

וַיְהִי יָמֵי יַעֲקֹב שְׁנֵי חָמֵיֶשׁ עָשָׂר וָאַרְבָּעִים וּמֵאָה שָׁנָה (מח כח)

על ידה, וסיים: ומ"מ לא יהא כוונת המקיימה אלא לקיים מצות הבורא יתעלה שצונו עליה.

מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה.

כל המאריך באמן מאריכין לו ימיו ושנותיו (ברכות מ"ז.), ובירושלמי ברכות [פ"ח ה"ח] הגירסא מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה. וכן נפסק בשו"ע (סימן קכ"ד ס"ח) ולא יענה אמן קצרה אלא ארוכה קצת כדי שיוכל לומר קל מלך נאמן, ולא יאריך בה יותר מדאי, לפי שאין קריאת התיבה נשמעת כשמאריך יותר מדאי.

שנים מקרא ואחד תרגום

אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום, ואפילו עטרות ודיבון, שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו (ברכות ח').

יראה זרע יאריך ימים.

אמר ר' שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן גדולה תשובה שמארכת ימיו ושנותיו של אדם, שנאמר "ובשוב רשע מרשעתו הוא יחיה" (יומא פ"ו:). דבר נוסף הוא קבלת היסורין באהבה, וכדאיתא בברכות (ה'). ואם קבלם עליו מאהבה מה שכרו יראה זרע יאריך ימים.

שבשבעים שנה יש תרי"ג אלפים שעות, כנגד תרי"ג המצוות

בביאור לשון חז"ל 'מאריכין לו ימיו ושנותיו' כתב הבן יהודע (ברכות י"ג:). שמאריכין ימיו הכוונה באיכות, ושנותיו בכמות. המעדני יום טוב כתב לפרש שצריך לומר 'ימים' לזקן שבא בימים. וכתב שעוד נראה לו שאריכות ימים וכן גם קיצור ימים יש לפרש על הטובה ועל הרעה. המגלה עמוקות כתב שבשבעים שנה יש תרי"ג אלפים שעות, כנגד תרי"ג המצוות.

רב בתר צלותיה אמר הכי יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו שתתן לנו חיים ארוכים וכו'. (ברכות ט"ז:)

מצינו בדברי רבותינו מספר דברים המועילים לאריכות ימים, ונביא חלק מהם;

כתוב בתורה "כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך על האדמה אשר ה' אלקיך נותן לך" (שמות כ' י"ב).

בתנא דבי אליהו רבה (פרק כ"ו) כתוב, כל המבקש ימים ושנים ועושר וכבוד וחיים ארוכים בעולם הזה ולעולם הבא, חיים שאין להם סוף וקץ ותכלית, יעשה את רצון אביו שבשמים ואת רצון אביו ואמו.

שהם ב' מידות הפוכות, רחמנות ואכזריות

לגבי שילוח הקן כתוב "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים" (דברים כ"ב ז').

הגר"א מבאר שנאמרה אריכות ימים בכיבוד אב ושילוח הקן, שהם ב' מידות הפוכות, רחמנות ואכזריות, כי כשהאדם נוהג רק במידת הרחמנות אפשר שזהו טבעו ואין ראייה שהוא צדיק, אבל כשיש לו ב' התכונות והמידות סימן שלא מחמת טבעיותו הוא, אלא בגלל שהוא צדיק ועושה רצון ה', לכך כתוב בשתי מצוות אלו אריכות ימים, לפי שבשתי מידות הללו נשלם האדם בתכלית הטוב. וזה שנאמר באברהם אבינו ע"ה "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה" וגו', היינו, ע"י מצות העקידה שעשה מדות אכזריות עתה נשלם וניכר שהוא צדיק גמור (ראה בספר אורות הגר"א).

שכל הזהיר בה יאריכו ימיו וימי בניו

הטור (יו"ד רפ"ה) כתב על מצות מזוזה, שכל הזהיר בה יאריכו ימיו וימי בניו דכתיב למען ירבו ימיכם וימי בניכם, ואם אינו זהיר בה יתקצרו דמכלל הן אתה שומע לאו. וכתב שגם הבית נשמר

ולכאורה תמוה: לשם מה משחק המילים הזה?

ר' ש' ש' (מ)

קניית ה' (מ)

הגאון רבי

גואל אלקריף

ש ל י ט א :

האר"ה הקדוש

מביא, שאם

חלילה באה

על האדם צרה, עליו לומר את הפסוק
"לישועתך קויתי ה'" בשלוש אופנים:
"לישועתך קויתי ה', קיויתי ה' לישועתך,
ה' לישועתך קויתי".

ולכאורה תמוה: לשם מה משחק
המילים הזה?

אלא, כשיהודי אומר זאת, הוא מכריז
ואומר: 'ריבוננו של עולם, אני יודע שתביא
לי את הישועה, וזה כלל לא משנה באיזו
דרך היא תבוא. האם תחילה יהיה הקיווי
ואחריו תבוא הישועה, או שעוד לפני
שאספיק לקוות, כבר תבוא הישועה'.
צורת התפילה של היהודי היא: 'אני
לא יודע מאיפה תביא לי את הישועה,
אבל אני סומך עליך שתביא לי אותה!'
כותב הרמח"ל (דרוש הקיווי) שבזכות
שעם ישראל מקוים לישועת ה', הם
זוכים לגאולה. זהו שאומרים בתפילה:
"את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח"
מדוע? "כי לישועתך קיוינו כל היום!"
מי שמקווה לישועת ה' - יזכה לראותה.
כך נראה יהודי טהור שמחובר לריבוננו
של עולם. הוא אינו יודע מהיכן תבוא
הישועה, אם זה יהיה באופן של "לישועתך
קיויתי ה'", או באופן של "קיויתי ה'
לישועתך", אך הוא בוטח בקב"ה ללא כל
פקפוק. כאשר אדם מחובר לקב"ה - זהו
המפתח לזכות לסייעתא דשמיא מופלאה!

(מתוך 'שש באמתך' בהוצאת 'פה נוף')

אני אכתוב הדרשה באידיש שהיא השפה שהייתי כותב בה לאמי

את שאר הדרשות? לא אמרתי חידושים
גדולים, די להזכיר שגם הרב פיינשטיין
דיבר דברי התעוררות לנאספים בענין
חיזוק שמירת המצות ונתינת צדקה, שהוא
העיקר".

אמרתי למרן זצ"ל שאולי תיגרם לי עגמת
נפש מזה מצד הקוראים בעיתון שיטענו
נגדי איך יתכן שהבאתי דברי מרן זצ"ל
כ"כ בקיצור. אז ענה ואמר "אם כן מה
המבוקש ממני?" אמרתי לו "רצוני לבוא
לבית מרן ויגיד לי את תמצית הדרשה"
השיב מרן ואמר "לא, הרי זו טרחה יתירה
עבורכם, אני אכתוב לכם הדרשה היום או
מחר". אמרתי לו "אם כן די שיכתוב מרן את
ראשי הפרקים בלשון הקודש ואני אעשה
לעיתון באידיש". ענה לי מרן זצ"ל ואמר
"למה לכם טרחה שלא לצורך, אני אכתוב
הדרשה באידיש שהיא השפה שהייתי כותב
בה לאמי עליה השלום". שוב שאלתי אותו
מתי לבוא ולקחת את הדרשה הכתובה.
ענה מרן זצ"ל "למה לכם לטרוח בדבר,
אני אשלח לכם דרך הדואר". כשקיבלתי
את הדרשה התקשרתי למרן זצ"ל לשאול
האם להדפיס את הדרשה ככתבה וכלשונה.
ענה מרן זצ"ל "לא צריך, הלוא רצוני היה
רק לעזור לכם, תעשה כמו בשאר הדרשות
או כפי הבנתך, הרי אתה העורך ויודע היאך
הוא ראוי לדפוס".

סיים הרב פרידנזאן ואמר:

הסיפור הזה אינו צריך לפירוש כי הוא
מדבר בעד עצמו, והשומע יכול ללמוד
ממנו מה הם מושגים של ענוה, תמימות,
פשטות, בריחה מן הכבוד ומידת ההטבה

(מתוך הספר דרכי משה)

ועשית עמדי חסד (מזכר)

הרב יוסף פרידנזאן ז"ל המו"ל והעורך
העיתון 'דאס אידישע ווארט', כתב בעיתון
הנ"ל בגליון המיוחד שיצא לכבוד מרן
הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל, אייר-
סיון תשמ"ו ככה:

אכתוב דבר מה שנשאר במיוחד בזכרוננו
ענוותנותו ופשטותו בהנהגותיו עם בני
אדם. היה זה בערך לפני עשרים שנה בשנת
תשכ"ה קאנווענטשין, (של אגודת ישראל)
מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל דרש
בין שחרית למוסף, כולם באו לשמוע דבריו
ביראת כבוד. אחר כשבוע שאספתי החומר
והדרשות של הקאנווענטשין להדפיס ראיתי
שהיו רק כמה שורות ממה שאמר מרן זצ"ל.
והסיבה לזה היתה, שהאיש האחראי לא
חש בטוב בשבת קודש בבוקר ולא הגיע
לתפילה ולא שמע את הדרשה. והיה זה
בעיני כעיקר חסר מן הספר להדפיס העיתון
על הקאנווענטשין עם שורות אחדות בלבד
מדברי מרן זצ"ל.

התקשרתי למרן זצ"ל, ואמרתי לו שאיני
יכול להוציא העיתון כמו שהוא לעת עתה
כשדרשתו כ"כ בקיצור. בענוותנותו תמה
מרן זצ"ל ואמר "מה העיכוב, הרי יש לכם

מה סבל יששכר?

חידות סיכום פרשת שבוע תשובות לפי סדר הא - ב

- א. על ראש מי הניח יעקב יד ימינו?
אפרים.
- ב. היכן נקברה רחל? בית לחם.
- ג. מי מהשבטים כל גדודיו ישובו
לנחלתן? גד.
- ד. מאיזה שבט הגיע שמשון הגיבור?
דן.
- ה. פסוק שאומרים בקר"ש שעל
המיטה? המלאך הגואל אותי.
- ו. תהיינה לראש יוסף? ולקודקוד נזיר
אחיו.
- ז. מי שמח בצאתו? זבולון.
- ח. מי ערף את ראשו של עשו? חושים.
- ט. מה כתוב על מלבין שינים לחבירו?
טוב ממשקהו חלב.
- י. מי היה אריה? יהודה.
- כ. מה נלקח מראובן? כהונה.
- ל. מי הוא אח של שמעון? לוי.
- מ. היכן נמצאת השכינה? מעל ראש
החולה.
- נ. לאיזה בעל חיים נמשל דן? נחש.
- ס. מה ביקשו אחי יוסף מיוסף? סליחה.
- ע. מה סבל יששכר? עול תורה.
- פ. עלו לקברו של יעקב רכב ו-?
פרשים.
- צ. אחי יוסף אמרו ליוסף, אביך? ציווה
לפני מותו.
- ק. מה עשו בני יעקב לאביהם? קברו
אותו.
- ר. אפרים ומנשה יהיו כמו? ראובן
ושמעון.
- ש. כמה שנים חי יעקב במצרים? שבע
עשרה.
- ת. ויאמר אליהם יוסף אחי אל? תיראו.

(מתוך גליונו של הרב שלמה קולדצקי ויחי תשפ"ה)

העכבר הקטן הציץ דרך חרך בקיר וראה את בעל הבית פותח חבילה

העכבר הקטן הציץ דרך חרך בקיר וראה את בעל הבית פותח חבילה. עקב העכבר בסקרנות לדעת מה יוציא משם. אך אבוי, העכבר ראה כי בעל הבית הוציא מלכודת 'קפיץ' חדשה והניחה באחת מפניות הבית! העכבר חשש לנפשו! יצא לחצר ושיתף את התרנגול בדאגתו: "מה אעשה? הונחה מלכודת קטלנית!" התנשא התרנגול ואמר: "וכי מה אכפת לי? וכי אני מסתובב בבית?" המשיך העכבר הלחץ לכבשה: "אני פוחד מאוד מהמלכודת!" הכבשה לעגה לו: "עליך לשים לב! שמור על עצמך! זו לא הבעיה שלי!" והמשיכה להעלות גירה.

הלך העכבר לחפש נוחם ועצה מהפרה הגדולה. אך גם היא הקלה ראש ואמרה לו בקור רוח: "זה לא מגרד לי. המלכודת קטנה מדי מכדי להזיק לרגל שלי!"

מסכן העכבר. שום עזרה, ואפילו לא מילה מרגיעה אחת. בראש מורכן ובלב חרד חזר לחור שלו, כשהוא חושש לעתידו. בשעת לילה מאוחרת נשמעה צעקה בכל רחבי הבית והמשק. עקרת הבית ירדה לשתות, ונתקלה במלכודת. הבוהן שלה נצבטה והיא מדממת מאד. רופא הוזעק. חבש את רגלה, ואמר לבעלה להכין מרק עוף טרי, להרגיעה. יצא מהר לחצר ושחט את התרנגול והעמיד מרק לאשתו... למחרת ראה הרופא כי הפצע הזדהם, ויעץ שתאכל בשר שמן לחזוק כללי. מיהר בעלה ושחט את הכבשה... קרובותיה שמעו את שארע ובאו לבקרה. כדי להאכיל את האורחים הרבים שחטו את הפרה...

העכבר המשיך להציץ מהחרך בקיר, ונזכר בכל אלה שהרגישו שהבעיה כלל אינה שלהם.

עלינו לזכור! גם אם אין בידינו להגיש סיוע מעשי, לכל הפחות נזכור להניח יד על הכתף, לומר מילה טובה, להוכיח לעומד מולנו שמישהו מתעניין בו ודואג לו. הענקת הרגשה טובה לזולת נוסכת בו כוחות, ובכוחה לחולל פלאות.

(מתוך הטוב הטוב הטוב, בהוצאת 'יפה נוף')

ואז התפלל בעד 'הזקן מרמת גן'

וַיִּתְחַנֵּן יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה (מח)

פעם ביקשו מהחזו"א להתפלל על חולה ולא זכרו את שמו, ואמר שיאמרו לו לכל הפחות באיזו עיר גר החולה, ואז התפלל בעד 'הזקן מרמת גן'. (צדיק כתמר יפרח עמ' תכ"ד).

וכשביקשו מהקהילות יעקב להתפלל על הגר"י אברמסקי לא ידעו את שם אימו, והקה"י ביקש את שם אביו, וגם את זה לא ידעו, ואמר שמספיק 'ר' יחזקאל מחבר ספר חזון יחזקאל'.

ובשם החזו"א אמר שאם לא יודעים את שם אימו אפשר להזכירו בשמו הפרטי ובשם משפחתו. (ארחות רבינו). וכשמסרו לקהילות יעקב פיתקא עם שם הגר"י אברמסקי ושם אימו לא היה כתוב בה כל תואר, ואמר שצריך להוסיף 'הרב', וכן כשהביאו לו את שם הגר"ש רוזובסקי ושם אימו אמר שצריך להוסיף הרב. (ארחות רבינו). וכן דעת בנו הגר"ח קנייבסקי שיאמר ר' פלוני.

כתב האדר"ת שלא ינהג בקביעות להתפלל על חולים בברכת 'רפאנו', שע"י כן נראה שהיא בקשה קבועה מתקנת חז"ל.

וכן הגרש"ז אויערבך הורה שאין כדאי לעשות כן אלא יפסיק לזמן מה, ואח"כ יחדש תפילתו כפי הצורך והרצון. אך מאידך דעת הגר"ח קנייבסקי שאפשר להתפלל בכל תפילה על חולים, וכן ראינו הרבה גדולים שבכל שמו"ע היו להם רשימות של חולים.

(הגאון ר' יהודה אריה דינר).

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

אבל אז, קרה משהו מפתיע... לאט לאט החלו להגיע השאלות הנוספות - שאלות מסובכות ומורכבות יותר. ופיתה ז'2, התחילה להראות סימנים של הצלחה

חיים ויענקי מספרים על החידון שנערך בין שתי פיתות ז'

אבל אז, קרה משהו מפתיע...

אבל אז, קרה משהו מפתיע... לאט לאט החלו להגיע השאלות הנוספות - שאלות מסובכות ומורכבות יותר. והפיתה המקבילה? פיתה ז'2, שכולנו חשבנו שהיא לא יודעת להתארגן, ללמוד ולהצליח, התחילה להראות סימנים של הצלחה מסחררת. לא רק שהם ענו על השאלות, אלא עשו זאת בקלות ובמהירות. תשובות רהוטות ומספרות היטב. הם לא שגו, לא התבלבלו, לא טעו ולא שכחו כלום! התשובות שלהם היו נכונות, זריזות ומדויקות. עם סיום החידון נערך סיכום הנקודות והתברר לכולם כי פיתה ז'2 זכתה בחידון בפער גדול.

הפיתה שלנו נראתה המומה! איך הם הצליחו כל כך? יוני פלט בקול רם, "אבל איך זה יתכן? ז'2 הרי לא יודעים כלום!"

כשהמנהל סימן לכולם להשתתף

הפיתה שלנו התכוננה בקפידה לחידון שנערך בין שתי פיתות ז'. כל אחד ידע בדיוק איך עליו להתכונן, והפיתה שלנו הייתה בטוחה שזה יהיה נצחון קל. "הפיתה המקבילה? הם בטח לא יהיו רציניים, הם לא יודעים ללמוד" אמר מנחם, והשאר הסכימו. "ז'2 - פיתה של חלשים" המשיך מאיר וזכה אף הוא להנהונים נמרצים. "אם הם היו יודעים ללמוד כמו שאנחנו יודעים, הרי להם סיכוי" הילדים המשיכו להחמיא לעצמם, מלאי ביטחון... "הם עסוקים במשחקים ולא מצליחים לארגן שום דבר" הוסיף משהו לסיום. הגיע היום הגדול והחידון החל באולם הת".

בתחילה הכל היה בדיוק כמו שציפינו: המנהל התחיל לשאול מספר שאלות "חידום" ראשונות וכולנו היו מרוצים מאוד מעצמינו. הפיתה שלנו שלפה תשובות בזריזות והפיתה המקבילה התחילה לטעום את המתח.

התמיהה של יוני נקטעה כשהמנהל סימן לכולם להשתתק באמצעות מבט חודר, שהבהיר כי הניצחון בחידון הוא לא העיקר כאן. 'אני ממשי לא מסגל לשמע כאלה דבורי גנאי' אמר.

'אבל המנהל', נסינו להצטדיק 'אנחנו לא אמרנו שום דבר על אף אחד באופן אישי' יוני ניסה להתגונן. "לא הזכרנו אף שם" הוסיף גם יהודה.

המנהל לא התרשם מהטענה. "נכון, אתם לא הזכרתם שמות, אבל כשדברתם על כל הפיתה כולה, זה בעצם היה כמו לדבר על כל אחד ואחד מהם. כשאתם אומרים ש'הפיתה המקבילה לא יודעת ללמד', אתם פוגעים בכל אחד שנמצא בפיתה הזו, גם אם לא הזכרתם שמות. זה לא פחות גרוע מלפגוע באדם אחד. זה אפילו יותר גרוע.

אתם יודעים למה בעצם?" הוא זרק שאלה, שתיקה השתררה באולם. המנהל המשיך וענה בעצמו:

התורה מקפידה מאד על השלום. לשון הרע על קבוצה עלול ליצור מחלוקת גדולה, פירוד בין קהילות ושנאת חיים. הנזק עלול להיות גדול הרבה יותר מנזק של מריבה בין שני אנשים פרטיים. ואני רוצה ללמד אתכם שה'חפץ חיים' אומר במקרה של אדם שהיה בעיר מסומת והוא לא היה שבע רצון מקבלת הפנים שזכה לה, או שלא עזרו לו שם כפי שרצה, ולכן מפרסם ומגנה את האנשים בעיר הזאת, אומר על כך ה'חפץ חיים', ככה: "אסור לשון הרע, אפילו על אמת... אפילו אם מספר על איש פרטי, וכל שכן על עיר שלמה בישראל המחזיקים באמונת ה', ודאי עוון גדול הוא". (פ'ל י', יא-יב)

בלתי אפשרי לבקש סליחה

'ואתם יודעים' המשיך המנהל 'גם קשה מאד, ולפעמים בלתי אפשרי, לבקש סליחה מכל מי שנמצא בקבוצה עליה דיברו לשון הרע. זהו חטא שקשה לשוב עליו והמדבר לא יודע מי נפגע מהדיבור שלו ואיך הוא התפשט, הדיבור הזה עלול ליצור רושם מוטעה על קבוצה שלמה באופן שהיה קשה לשנות'.

"לסיכום", סים המנהל את דבריו, "לפי ה'חפץ חיים' דיבור על פיתה שלימה אינו סתם 'דיבור כללי' שמתפוגג באוויר, אלא אוסף של פגיעות אישיות בכל אחד ואחד מחברי הפיתה. לכן, הזהירות צריכה להיות כפולה ומכופלת כשמדובר בציבור'.

'אבל', אמר המנהל אני רוצה קדם, לספר לכם ספור, על משהו שקרה כשאני הייתי ילד. כשאני הייתי ילד היה בחידור תכנית שנבחנים משניות בעל פה, ומקבלים פרסים. אני התחלתי ללמד משניות ספה. חזרתי על זה כמה פעמים וחשבתני שאני יודע מציין. הלכתי לאחד מצוות הת"ת שבחן את הילדים, כדי להבחן.

כשהתישבתי, הוא שאל אותי אם אני יודע את המשניות טוב, או שאני רוצה שהוא יעזור לי קצת, ואני הייתי כ"כ בטוח בעצמי ואמרתי לו שאין צורך בעזרה כי אני יודע את זה מציין. המבחן התחיל. הוא אמר לי להתחיל את המשנה הראשונה וכמוכן זכרתי מציין, אבל ככל שהתקדמתי במשניות, פתאום התחלתי להתבלבל ולא לזכר. הבוחן חיה, ואני חשבתני שהוא מחיך בגלל שהוא נזכר שהוא הציץ לי לעזור לי ולא רציתי. אבל אז הוא אמר לי: אתה יודע למה אני מחיך, בגלל שכשאדם מחיך לשני, זה עושה לו את הכל יותר קל, והשני לא נלחץ. אז אני מחיך אליך שתדע שלא צריך להלחץ ולאט לאט אתה תזכר, זה קורה לכלם מרב לחץ. ואז ראיתי כמה לב טוב יכול לעזור לשני, ואני זוכר שאז הוא אמר לי עוד משפט אחד. 'אם מבקשים מהקב"ה שיעזור לה, הקב"ה עוזר. אז אני יצא מהכיתה לשתי דקות ותתפלל להקב"ה וכן תצליח להזכר. וכן אכן עשיתי התפללתי להקב"ה שיעזור לי ותוך דקה נזכרתי והצלחתי במבחן. וגם לכם אני אומר עכשו, אתם תתפללו לד' שתצליחו, וגם תתפללו שהחברים שלכם מהכיתה השניה גם יצליחו, וכן כשכלם יצליחו יהיה לכלם הכי טוב.. הקב"ה כבר יודע איך לעשות לכלם טוב, ומי שעושה את רצון הקב"ה אף פעם לא מפסיד...

דרך אגב, אתם יודעים למה קרא בעל ה"משנה ברורה" וה'חפץ חיים' את שם הספר 'חפץ חיים'? החידון אולי נגמר, אבל השיעור הזה נשאר איתנו הרבה זמן אחרי... ועכשיו בואו גם אתם לזכות בפרסים, עיינו בהקדמה לספר ה'חפץ חיים' מדוע נקרא הספר 'חפץ חיים'.

ככה

עונים תשובות

וזוכים בפרסים

במה זוכים?
זוכים בשובר לקניית ספרים
בסך 50 ש"ח

איך עונים?
מכינים את התשובות לכל השאלות בקצרה
מתקשרים למוקד 'על הצדיקים'
073-345-30-95

כל שבוע עד יום שני בשעה 8 בערב

משאירים את שמכם ומס' הטלפון שלכם
עונים את התשובות בקול צלול ובהיר
עכשיו מתפללים שתזכו

"מה שרבי נסים אומר, אומרים גם בשמים"

וַיֹּאמֶר יְדִיעָתִי כְּנִי יְדִיעָתִי (מח יט)

הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל היה רגיל לספר על דיירי בניין ברחוב רבי עקיבא בבני ברק, שבקומת הכניסה היתה חנות קטנה של מוצרי תינוקות, ומפני קוטנה של החנות, בעל החנות, היה מוציא חלק מהמוצרים מחוץ לחנותו לשביל הכניסה של הבניין. השכנים תבעו אותו לדין אצל מרן רבי נסים קרליץ זצ"ל (כמדומה שבעלת החנות הייתה אלמנה) הדין נפסק ברור, כי למרות שהחנות קטנה ולכן נאלץ להוציא החוצה, אבל השכנים צודקים ואסור לו לעשות כך. אך ר' נסים הוסיף להציע להם: כיון שאתם פוגעים בפרנסה של יהודי, כדאי לכם לוותר ולתת לו להשאיר את הרהיטים בחוץ. כל הדיירים סברו וקיבלו, מלבד דייר אחד שהתגורר בקומה עליונה, שרצונו היה מוחלט - להעמיד את הדין תורה על בוריו, ודרש מבעל החנות לפנות את חפציו בלי חכמות וכלי ויתורים.

חלפו יום יומיים, שניתנו עדיין לבעל החנות להתארגן עד שיאלץ לפנות את החפצים שלו, וילדתו של השכן נפלה מהחלון שלהם בקומה גבוהה אל תוך ערמת 'אמבטיות' פלסטיק שהעמיד בעל החנות מחוץ לחנותו, והיה להם 'מעשה נסים' והיא ניצלה ממות לחיים - כלשונו של ר' אברהם "מה שרבי נסים אומר, אומרים גם בשמים" ואם הוא אומר שכדאי לוותר, אז כדאי.

(מתוך הספר 'מילה בסלע')

כשאתה נמצא אצל עשירים גדולים ורואה דירות וחיי פאר

הגה"צ רבי נסים טולידנו זצ"ל
אוהב לראות אנשים שמחים

בְּן פֶּרֶת עֲלֵי עֵינַי (מח כב)

יום אחד, כאשר שהה ראשי ישיבת 'שארית יוסף' הגה"צ רבי נסים טולידנו זצ"ל בחו"ל לצורך איסוף תרומות, שאלה אותו הרבנית - תוך כדי שיחה טלפונית: "כשאתה נמצא אצל עשירים גדולים ורואה דירות נהדרות וחיי פאר בכזו מידה מרובה, האם אינך מרגיש איזושהי השפעה מריבוי הנכסים היקרים אשר הנך רואה בבתיהם?"

רבי נסים זצ"ל השיב תשובה, אשר גילתה טפח מטוהר ליבו וקדושת מידותיו החמודות: "לא, אני אינני מחשיב ואינני מעריך את כל הלוקסוס שאני רואה, הכל נראה לי כפלסטיק. לא אשקר, ואומר שאני מאוד שמח לראות כל זאת... אבל אצל אחרים! אני שמח לראות את החפצים האלו אצל מי שאוהב אותם. אוהב אני לראות אנשים אחרים שמחים..."

זה שהכל פלסטיק הוא מתאים לאדם במצבו, מי שזכה לחוש עונג מופלג כ"כ בתורה ממילא כל התענוגות הופכות למשחק ילדים. אך השמחה לראות זאת אצל מי ששמח מזה היא אהבת הבריות במיצויה. כמה עומק האהבה והמיית החמלה על הבריות מונחים במילים טהורות אלו...

(מתוך הספר 'מלך בהיכל')

יום אחד ראה את ר' משה שוכב על הרצפה לתקן ספסל

על השותף של הרב מפוניבז' זצ"ל

כשהרב מפוניבז' זצ"ל הקים את הישיבה, הוא העסיק הרבה אנשים גלמודים, ניצולי שואה, בכל מיני עבודות בישיבה. אחד עבד במטבח, אחר בנגרות, וכיוצא בזה. באופן זה הוא נתן להם פרנסה והעמיד אותם על הרגליים. הם עבדו באווירה תורנית, וכך השתקמו - הן מבחינה גשמית והן מבחינה רוחנית.

ביניהם היה יהודי בשם ר' משה וייטראק, שהגיע מהמחנות ובעברו עסק בנגרות. הרב אמר לו, "אתה תעבוד בישיבה בנגרות. יש, בלי עין הרע, אלף סטנדרים, הבלאי גדול, וצריכים לתקן פה ולתקן שם. אתה אחראי על כל עניני הנגרות בישיבה".

יום אחד ראה הרב מפוניבז' את ר' משה שוכב על הרצפה כדי לתקן ספסל, ומתאמץ לקדוח חור מלמטה. הרב התכופף עד הרצפה, ליטף אותו בגב ואמר לו, "רבי משה, איזו זכות יש לנו! שלושים שנה אנחנו בונים יחד את הישיבה!"

מאותו יום ואילך, רבי משה עצר כל אברך שעבר לידו, ואמר לו, "אתה יודע שהרב מפוניבז' אמר לי שלושים שנה אנחנו בונים יחד את הישיבה?"

איזו הרגשה טובה נתן לו הרב מפוניבז'!

(מתוך הטוב הטוב, בהוצאת 'יפה נוף')